

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता

पद पाठः (वाक्य सहित)

प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

Table of Contents

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरिय संहितायां पद पाठे प्रथमं काण्डं.....	3
1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – याजमानकाण्डं.....	3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः ॥ हरिः ओं

1 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरिय संहितायां पद पाठे प्रथमं काण्डं

1.6 प्रथमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – याजमानकाण्डं

1.6.1.1

सं त्वा॑ सिञ्चामि॑ यजु॑षा प्र॒जामा॑यु॒र्धनं॑ च । बृ॒हस्प॑ति॒ प्रसू॑तो
यज॑मान इ॒ह मा रि॑षत् । आ॒ज्यम॑सि स॒त्यम॑सि स॒त्यस्या॑ध्यक्षमसि
हवि॑रसि वैश्वा॒नरं वै॑श्वदे॒वमुत्पू॑त-शुष्मं॑ स॒त्यौजाः॑ सहो॒ऽसि
सह॑मानमसि सह॒स्वारा॑तीः सह॒स्वारा॑तीयतः सह॒स्व पृ॑तनाः सह॒स्व
पृ॑तन्यतः । सह॒स्रवी॑र्यमसि तन्मा जि॒न्वाज्य॑स्याज्यमसि स॒त्यस्य॑
स॒त्यम॑सि स॒त्यायु॑ -[] 1

1.6.1.1 (Padam)

स॒मि॒ति॒ । त्वा॒ । सि॒ञ्चामि॑ । यजु॑षा । प्र॒जामि॑ति प्र-जाम् । आयुः॑ ।
धन॑म् । च॒ । बृ॒हस्प॑ति प्रसू॒त इति॑ बृ॒हस्प॑ति – प्रसू॒तः । यज॑मानः ।
इ॒ह । मा॒ । रि॒षत् । आ॒ज्यम् । अ॒सि । स॒त्यम् । अ॒सि । स॒त्यस्य॑ ।
आ॒ध्यक्ष॑मित्यधि – अ॒क्षम् । अ॒सि । ह॒विः । अ॒सि । वै॒श्वान॑रम् ।
वै॒श्वदे॑वमिति वै॒श्व – दे॒वम् । उत्पू॑तशुष्ममित्युत्पू॑त – शु॒ष्मम् ।
स॒त्यौजा॑ इति स॒त्य-ओ॒जाः । स॒हः । अ॒सि । स॒हमा॑नम् । अ॒सि ।
स॒हस्व॑ । अ॒रातीः॑ । स॒हस्व॑ । अ॒राती॑यतः । स॒हस्व॑ । पृ॒तनाः॑ ।
स॒हस्व॑ । पृ॒तन्य॑तः । स॒हस्र॑वीर्यमिति स॒हस्र॑-वि॒र्यम् । अ॒सि । तत् ।
मा॒ । जि॒न्व । आ॒ज्यस्य॑ । आ॒ज्यम् । अ॒सि । स॒त्यस्य॑ । स॒त्यम् ।
अ॒सि । स॒त्यायु॑रिति स॒त्य – आ॒युः । 1 (50)

1.6.1.2

र॒सि स॒त्यशु॑ष्मम॒सि स॒त्येन॑ त्वाऽभि॑ घा॒रयामि॑ तस्य॑ ते भक्षी॑य
पञ्च॑ानां त्वा वा॒तानां॑ य॒न्त्राय॑ ध॒र्त्राय॑ गृ॒ह्णामि॑पञ्च॑ानां त्व॒र्तूनां॑ य॒न्त्राय॑
ध॒र्त्राय॑ गृ॒ह्णामि॑पञ्च॑ानां त्वा दि॒शां य॒न्त्राय॑ ध॒र्त्राय॑ गृ॒ह्णामि॑

पञ्चानां॑ त्वा॑ पञ्चजनानां॑ यन्त्राय॑ धर्त्राय॑ गृह्णामि॑ चरोस्त्वा॑
पञ्चबिलस्य॑ यन्त्राय॑ धर्त्राय॑ गृह्णामि॑ ब्रह्मणस्त्वा॑ तेजसे॑ यन्त्राय॑ धर्त्राय॑
गृह्णामि॑ क्षत्रस्य॑ त्वौजसे॑ यन्त्राय॑ – [] 2

1.6.1.2 (Padam)

असि॑ । सत्यशुष्ममिति॑ सत्य॑ – शुष्मम् । असि॑ । सत्येन॑ । त्वा॑ ।
अभीति॑ । धारयामि॑ । तस्य॑ । ते॑ । भक्षीय॑ । पञ्चानाम् । त्वा॑ ।
वातानाम् । यन्त्राय॑ । धर्त्राय॑ । गृह्णामि॑ । पञ्चानाम् । त्वा॑ । ऋतूनाम् ।
यन्त्राय॑ । धर्त्राय॑ । गृह्णामि॑ । पञ्चानाम् । त्वा॑ । दिशाम् । यन्त्राय॑ ।
धर्त्राय॑ । गृह्णामि॑ । पञ्चानाम् । त्वा॑ । पञ्चजनानामिति॑
पञ्च॑ – जनानाम् । यन्त्राय॑ । धर्त्राय॑ । गृह्णामि॑ । चरोः॑ । त्वा॑ ।
पञ्चबिलस्येति॑ पञ्च॑ – बिलस्य॑ । यन्त्राय॑ । धर्त्राय॑ । गृह्णामि॑ ।
ब्रह्मणः॑ । त्वा॑ । तेजसे॑ । यन्त्राय॑ । धर्त्राय॑ । गृह्णामि॑ । क्षत्रस्य॑ । त्वा॑ ।
ओजसे॑ । यन्त्राय॑ । 2 (50)

1.6.1.3

ध॒त्राय॑ गृ॒ह्णामि॑ वि॒शे त्वा॑ यन्त्राय॑ ध॒त्राय॑ गृ॒ह्णामि॑ सु॒वीर्या॑य त्वा गृ॒ह्णामि॑
सु॒प्रजा॑स्त्वाय॑ त्वा गृ॒ह्णामि॑ रा॒यस्पोषा॑य त्वा गृ॒ह्णामि॑ ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॑ त्वा
गृ॒ह्णामि॑ भू॒रस्माक॑ ह॒विर्दे॒वाना॑-मा॒शिषो॑ यज॑मानस्य दे॒वानां॑
त्वा दे॒वता॑भ्यो गृ॒ह्णामि॑ का॒माय॑ त्वा गृ॒ह्णामि॑ । 3

1.6.1.3 (Padam)

ध॒त्राय॑ । गृ॒ह्णामि॑ । वि॒शे । त्वा । यन्त्राय॑ । ध॒त्राय॑ । गृ॒ह्णामि॑ ।
सु॒वीर्या॑येति सु - वी॒र्या॑य । त्वा । गृ॒ह्णामि॑ । सु॒प्रजा॑स्त्वायेति
सु॒प्रजाः - त्वा॑य । त्वा । गृ॒ह्णामि॑ । रा॒यः । पोषा॑य । त्वा । गृ॒ह्णामि॑ ।
ब्र॒ह्मव॑र्चसायेति ब्र॒ह्म-व॑र्चसाय॑ । त्वा । गृ॒ह्णामि॑ । भूः । अ॒स्माक॑म् ।
ह॒विः । दे॒वाना॑म् । आ॒शिष इ॒त्या-शिषः॑ । यज॑मानस्य । दे॒वाना॑म् ।
त्वा । दे॒वता॑भ्यः । गृ॒ह्णामि॑ । का॒माय॑ । त्वा । गृ॒ह्णामि॑ । 3 (33)

(स॒त्यायु॑-रोज॑से यन्त्राय॑-त्रय॑स्त्रि॒ंशच्च॑) (A1)

1.6.2.1

ध्रु॒वोऽसि॑ ध्रु॒वोऽह॑ स॒जाते॑षु भू॒यासं॑ धी॒रश्चे॑त्ता
वसु॑वि॒दुग्नो॑ऽस्यु॒ग्नोऽह॑ स॒जाते॑षु भू॒यास॑मु॒ग्रश्चे॑त्ता

वसु॑विद॑भि-भूर॑स्यभिभूर॑ह॒ꣳ स॑जाते॑षु भूया॑स-मभि॑भूश्चेत्ता॑
वसु॑विद्युन॑ज्मि त्वा॑ ब्रह्म॑णा दैव्ये॑न ह॒व्याया॑स्मै वोढ॑वे जा॑तवेदः ।
इ॒न्धा॒नास्त्वा सु॑प्रज॑सः सु॒वीरा॑ ज्यो॒र्गजीवे॑म बलि॑हतो॒ वयं॑ ते ॥
यन्मे॑ अ॒ग्ने अ॒स्य य॒ज्ञस्य॑ रि॒ष्या - [] 4

1.6.2.1 (Padam)

ध्रु॒वः । अ॒सि । ध्रु॒वः । अ॒हम् । स॑जाते॑ष्विति स - जा॑तेषु ।
भूया॑सम् । धी॒रः । चे॒त्ता ॥ वसु॑विदिति वसु - वि॒त् । उ॒ग्रः । अ॒सि ।
उ॒ग्रः । अ॒हम् । स॑जाते॑ष्विति स-जा॑तेषु । भूया॑सम् । उ॒ग्रः । चे॒त्ता ॥
वसु॑विदिति वसु - वि॒त् । अ॒भिभूरि॑त्यभि - भूः । अ॒सि ।
अ॒भिभूरि॑त्यभि - भूः । अ॒हम् । स॑जाते॑ष्विति स - जा॑तेषु ।
भूया॑सम् । अ॒भिभूरि॑त्यभि - भूः । चे॒त्ता ॥ वसु॑विदिति वसु-वि॒त् ।
युन॑ज्मि । त्वा॑ । ब्रह्म॑णा । दैव्ये॑न । ह॒व्याय॑ । अ॒स्मै । वोढ॑वे ।
जा॑तवेद इति जा॑त - वे॒दः । इ॒न्धा॒नाः । त्वा॑ । सु॑प्रज॑स इति
सु - प्र॒जसः॑ । सु॒वीरा॑ इति सु - वी॒राः ॥ ज्यो॒क् । जी॒वे॒म ।

ब॒लि॒ह॒त॒ इति॑ ब॒लि॒ – ह॒तः॑ । व॒यम् । ते॒ । यत् । मे॒ । अ॒ग्ने॒ । अ॒स्य॒ ।
य॒ज्ञस्य॑ । रि॒ष्यात्॑ ॥ 4 (50)

1.6.2.2

द्य॒द्वा स्क्र॒न्दा-दा॒ज्य॑स्यो॒त वि॒ष्णो॑ । ते॒न ह॒न्मि॑ स॒प॒त्नं॑ दु॒र्म॒रा॒यु॒मै॒नं
द॒धामि॑ नि॒र्ऋ॒त्या उ॒प॒स्थे॑ ॥ भू॒र्भु॒वस्सु॒व॒रु॒च्छु॒ष्मो॑ अ॒ग्ने॒ य॒ज॒मा॒ना॒यै॒धि॒
नि॒शु॒ष्मो॑ अ॒भि॒दा॒स॒ते॑ । अ॒ग्ने॒ दे॒वै॒र्द्ध॒ म॒न्वि॒द्ध॒ म॒न्द्र॒जि॒ह्वा-म॒र्त्य॑स्य॒ ते
हो॒त॒र्मू॒र्ध॒न्ना॒ जि॒घ॒र्मि॑ रा॒य॒स्पो॒षाय॑ सु॒प्र॒जा॒स्त्वा॒य सु॒वी॒र्या॑य॒मनो॑ऽसि
प्रा॒जा॒प॒त्यं म॒न॒सा मा॒ भू॒ते॒ना॒ *वि॒श॒ वा॒ग॒स्यै॒न्द्री॑
स॒प॒त्न॒क्ष॒य॒णी॑ – [] 5

1.6.2.2 (Padam)

यत् । वा । स्क्र॒न्दात् । आ॒ज्य॑स्य । उ॒त । वि॒ष्णो॑ इति॑ । ते॒न । ह॒न्मि॑ ।
स॒प॒त्न॒म् । दु॒र्म॒रा॒यु॒मि॒ति॑ दुः – म॒रा॒यु॒म् । ए॒ति॑ । ए॒न॒म् । द॒धामि॑ ।
नि॒र्ऋ॒त्या इति॑ निः-ऋ॒त्याः । उ॒प॒स्थ॒ इत्यु॒प – स्थे॑ । भूः । भु॒वः ।
सु॒वः । उ॒च्छु॒ष्म॒ इत्यु॒त् – शु॒ष्मः । अ॒ग्ने॒ । य॒ज॒मा॒ना॒य । ए॒धि॒ ।
नि॒शु॒ष्म॒ इति॑ नि-शु॒ष्मः । अ॒भि॒दा॒स॒त॒ इत्य॑भि – दा॒स॒ते॑ । अ॒ग्ने॑ ॥

दे॒वे॒द्धे॒ति दे॒व – इ॒द्ध । म॒न्वि॒द्धे॒ति म॒नु – इ॒द्ध ।
म॒न्द्र॒जि॒ह्वे॒ति म॒न्द्र–जि॒ह्व । अ॒म॒र्त्य॒स्य । ते । हो॒तः । मू॒र्ध॒न् । ए॒ति ।
जि॒घ॒र्मि । रा॒यः । पो॒षाय । सु॒प्र॒जा॒स्त्वाये॒ति सु॒प्र॒जाः – त्वाय ।
सु॒वी॒र्या॒ये॒ति सु – वी॒र्या॒य । म॒नः । अ॒सि । प्रा॒जा॒प॒त्यमि॒ति
प्रा॒जा–प॒त्यम् । म॒न॒सा । मा । भू॒तेन॑ । ए॒ति । वि॒श । वाक् । अ॒सि ।
ऐ॒न्द्री । स॒प॒त्न॒क्षय॑णी॒ति स॒प॒त्न – क्षय॑णी । 5 (50)

1.6.2.3

वा॒चा मे॒न्द्रि॒येणा॑ *वि॒श व॒स॒न्त॒मृ॒तूनां॑ प्री॒णामि॑ स मा॒ प्री॒तः प्री॒णातु॑
ग्री॒ष्म॒मृ॒तूनां॑ प्री॒णामि॑ स मा॒ प्री॒तः प्री॒णातु॑ वर्षा॒ ऋ॒तूनां॑ प्री॒णामि॑ ता
मा॒ प्री॒ताः प्री॒णन्तु॑ श॒र॒द॒मृ॒तूनां॑ प्री॒णामि॑ सा मा॒ प्री॒ता प्री॒णातु॑
हे॒म॒न्त – शि॒शि॒रा॒वृ॒तूनां॑ प्री॒णामि॑ तौ मा॒ प्री॒तौ प्री॒णीता॑म॒ग्नीषो॑म॒यो॒र॒हं
दे॒व॒य॒ज्यया॑ चक्षु॒ष्मान् भू॒यास॑म॒ग्ने॒र॒हं दे॒व॒य॒ज्यया॑न्नादो
भू॒यासं॑ – [] 6

1.6.2.3 (Padam)

वा॒चा । मा॒ । इ॒न्द्रि॒येण॑ । ए॒ति॑ । वि॒श । व॒स॒न्त॒म् । ऋ॒तूना॑म् ।
प्री॒णामि॑ । सः । मा॒ । प्री॒तः । प्री॒णा॒तु॒ । ग्री॒ष्म॒म् । ऋ॒तूना॑म् ।
प्री॒णामि॑ । सः । मा॒ । प्री॒तः । प्री॒णा॒तु॒ । वर्षाः॑ । ऋ॒तूना॑म् ।
प्री॒णामि॑ । ताः । मा॒ । प्री॒ताः । प्री॒ण॒न्तु॒ ॥ श॒र॒द॒म् । ऋ॒तूना॑म् ।
प्री॒णामि॑ । सा॒ । मा॒ । प्री॒ता । प्री॒णा॒तु॒ । हे॒म॒न्त॒शि॒शिरा॑विति॑
हे॒म॒न्त॒ – शि॒शिरौ॑ । ऋ॒तूना॑म् । प्री॒णामि॑ । तौ । मा॒ । प्री॒तौ ।
प्री॒णी॒ता॒म् । अ॒ग्नी॒षो॒मयो॑रित्य॒ग्नी॒ – सो॒मयोः॑ । अ॒ह॒म् । दे॒व॒य॒ज्य॒येति॑
दे॒व॒ – य॒ज्य॒या ॥ चक्षु॑ष्मान् । भू॒या॒स॒म् । अ॒ग्नेः॑ । अ॒ह॒म् ।
दे॒व॒य॒ज्य॒येति॑ दे॒व॒ – य॒ज्य॒या ॥ अ॒न्ना॒द॒ इत्य॑न्न॒ – अ॒दः॑ ।

भू॒या॒स॒म् । 6 (50)

1.6.2.4

द॒ब्धि॒र॒स्य॒द॒ब्धो॑ भू॒या॒स॒म॒मुं॑ द॒भे॒य॒म॒ग्नी॒षो॒मयो॑र॒हं
दे॒व॒य॒ज्य॒या वृ॒त्र॒हा॑ भू॒या॒स॒मि॒न्द्रा॒ग्नि॒यो॒र॒हं
दे॒व॒य॒ज्य॒येन्द्रि॑या॒व्य॒न्ना॒दो॑ भू॒या॒स॒मि॒न्द्र॒स्याऽहं॑

दे॒वय॒ज्यये॑न्द्रि॒यावी॑ भू॒यासं॑ महेन्द्र॒स्याऽहं॑
दे॒वय॒ज्यया॑ जे॒मानं॑ महि॒मानं॑ गमे॒यमग्नेः॑ स्वि॒ष्टकृ॒तोऽहं॑
दे॒वय॒ज्यया॑ऽऽयुष्मान् य॒ज्ञेन॑ प्र॒तिष्ठां॑ गमे॒यं । 7

1.6.2.4 (Padam)

द॒ब्धिः । अ॒सि । अ॒द॒ब्धः । भू॒या॒सम् । अ॒मुम् । द॒भे॒यम् ।
अ॒ग्नी॒षोम॑यो॒रित्य॑ग्नी – सोम॑योः । अ॒हम् । दे॒वय॒ज्यये॑ति
दे॒व- य॒ज्यया॑ । वृ॒त्रहे॑ति वृ॒त्र – हा । भू॒या॒सम् ।
इन्द्रा॒ग्नियो॒रितीन्द्र॑ – अ॒ग्नियोः॑ । अ॒हम् । दे॒वय॒ज्यये॑ति
दे॒व – य॒ज्यया॑ । इन्द्रि॒यावी॑ । अ॒न्नाद॑ इत्य॒न्न – अ॒दः । भू॒या॒सम् ।
इन्द्र॑स्य । अ॒हम् । दे॒वय॒ज्यये॑ति दे॒व – य॒ज्यया॑ । इन्द्रि॒यावी॑ ।
भू॒या॒सम् । महेन्द्र॑स्येति महा – इन्द्र॑स्य । अ॒हम् । दे॒वय॒ज्यये॑ति
दे॒व – य॒ज्यया॑ । जे॒मानम् । महि॒मानम् । गमे॒यम् । अग्नेः॑ ।
स्वि॒ष्टकृ॒त इति॑ स्वि॒ष्ट – कृ॒तः । अ॒हम् । दे॒वय॒ज्यये॑ति
दे॒व – य॒ज्यया॑ । आ॒युष्मान् । य॒ज्ञेन॑ ।

प्रतिष्ठामिति॑ प्रति – स्थाम् । गमेयम् । 7 (36)

(रिष्याथ्-सपत्नक्षयण्य-त्रादौ भूयासञ्-षट्त्रिंशच्च) (A2)

1.6.3.1

अग्नि॑र्मा दु॒रि॒ष्टात् पातु॑ सवि॒ताऽघ॑शञ् साद्यो॑ मेऽन्ति॑ दू॒रेऽरा॑ती॒यति॑
तमे॑तेन॑ जेष॑ञ् सुरू॒पवर्ष॑वर्ण एही॒मान् भ॑द्रान् दुर्या॑ञ् अभ्ये॒हि
मा॒मनु॑व्रता॒ न्यु शी॒र्षाणि॑ मृ॒द्वमि॑ड ए॒ह्यदि॑त ए॒हि सर॑स्वत्ये॒हि
रन्ति॑रसि॒ रम॑तिरसि॒ सून॑र्यसि॒ जुष्टे॑ जुष्टिं॑ तेऽशी॒योप॑हूत उप॒हवं- [] 8

1.6.3.1 (Padam)

अग्निः । मा । दु॒रि॒ष्टादि॑ति दुः – इ॒ष्टात् । पातु॑ । सवि॒ता ।
अ॒घशञ्सा॑दित्यघ-शञ्सात् । यः । मे । अन्ति॑ । दू॒रे । अ॒राती॑यति ।
तम् । ए॒तेन॑ । जेष॑म् । सुरू॒पवर्ष॑वर्ण इति॑ सुरू॒प – वर्ष॑वर्णे ।
एति॑ । इ॒हि । इ॒मान् । भ॑द्रान् । दुर्या॑न् । अभि॑ । एति॑ । इ॒हि । मा॒म् ।
अनु॑व्रतेत्यनु-व्रता । नीति॑ । उ । शी॒र्षाणि॑ । मृ॒द्वम् । इडे॑ । एति॑ ।
इ॒हि । अदि॑ते । एति॑ । इ॒हि । सर॑स्वति । एति॑ । इ॒हि । रन्तिः॑ ।
अ॒सि । रम॑तिः । अ॒सि । सून॑री । अ॒सि । जुष्टे॑ । जुष्टि॑म् । ते ।

अ॒शी॒य । उप॑हू॒त इत्यु॑प – हू॒ते । उप॑ह॒वमि॑त्युप – ह॒वम् । 8 (50)

1.6.3.2

ते॒ऽशी॒य सा॒ मे स॒त्याऽऽशी॒रस्य॑ य॒ज्ञस्य॑ भू॒यादरे॑डता॒ मन॑सा
तच्छ॑केयं॒ य॒ज्ञो दि॒वः रो॑हतु॒ य॒ज्ञो दि॒वं गच्छ॑तु॒ यो दे॑व॒यानः॑
पन्था॑स्तेन॒ य॒ज्ञो दे॒वाः अप्ये॑त्वस्मास्विन्द्र॒ इन्द्रि॑यं॒ दधा॑त्वस्मान्नाय॒
उत॑ य॒ज्ञाः सच॑न्तामस्मासु॒ सन्त्वा॑शिषः॒ सा नः॑ प्रि॒या सु॒प्रतू॑र्तिर्म॒घोनी॑
जुष्टि॑रसि जुष॒स्व नो॑ जुष्टा॒ नो – [] 9

1.6.3.2 (Padam)

ते । अ॒शी॒य । सा । मे । स॒त्या । आ॒शी॒रि॒त्या – शीः । अ॒स्य ।
य॒ज्ञस्य॑ । भू॒यात् । अ॒रे॒डता॑ । मन॑सा । तत् । श॒के॒यम् । य॒ज्ञः ।
दि॒वम् । रो॑हतु॒ य॒ज्ञः । दि॒वम् । गच्छ॑तु॒ यः ।
दे॒व॒यान॑ इति दे॒व-यानः॑ । पन्थाः॑ । तेन॑ । य॒ज्ञः । दे॒वान् । अपी॑ति ।
एतु॑ । अ॒स्मासु॑ । इन्द्रः॑ । इन्द्रि॑यम् । दधा॑तु॒ अ॒स्मान् । रा॒यः ।
उत॑ । य॒ज्ञाः । सच॑न्ताम् । अ॒स्मासु॑ । सन्तु॑ ।
आ॒शिष॑ इत्या – शिषः॑ । सा । नः॑ । प्रि॒या ।

सु॒प्र॒तू॒र्ति॒रिति॑ सु – प्र॒तू॒र्तिः॑ । म॒घोनी॑ । जु॒ष्टिः॑ । अ॒सि॒ । जु॒षस्व॑ ।
नः॑ । जु॒ष्टा॑ । नः॑ । 9 (50)

1.6.3.3

ऽसि॑ जु॒ष्टिं॑ ते गमे॒यं॑ म॒नो॒ ज्योति॑ जु॒षता॑माज्यं॒ विच्छि॑न्नं॒ यज्ञ॑ꣳ
समि॒मं॑ द॒धातु॑ । बृ॒हस्प॑ति-स्तनु॒तामि॒मन्नो॑ वि॒श्वे दे॒वा इ॒ह मा॑दयन्तां ।
ब्र॒ध्न पि॒न्वस्व॑ द॒दतो॑ मे॒ मा क्षा॑यि कुर्व॒तो मे॒ मोष॑
दस॑त् प्र॒जाप॑ते-भा॒गोऽस्य॑ूर्ज॒स्वान् प॑यस्वान् प्रा॒णापा॑नौ मे॒ पाहि॑
समा॑नव्या॒नौ मे॒ पाह्यु॑दानव्या॒नौ मे॒ पाह्य॑क्षि॒तोऽस्य॑क्षि॒त्यै
त्वा () मा मे॑ क्षे॒ष्टा अ॒मुत्रा॑मुष्मिन् लो॒के । 10

1.6.3.3 (Padam)

अ॒सि॒ । जु॒ष्टिम् । ते॒ । गमे॒यम् । म॒नः॑ । ज्योतिः॑ । जु॒षता॑म् ।
आज्य॑म् । विच्छि॑न्नमि॒ति वि – छि॒न्नम् । य॒ज्ञम् । समि॒ति॒ । इ॒मम् ।
द॒धातु॑ । बृ॒हस्प॑तिः । तनु॒ताम् । इ॒मम् । नः॑ । वि॒श्वे॑ । दे॒वाः । इ॒ह ।
मा॒दय॑न्ताम् । ब्र॒ध्न । पि॒न्वस्व॑ । द॒दतः॑ । मे॒ । मा॒ । क्षा॑यि । कुर्व॒तः॑ ।
मे॒ । मा॒ । उ॒पेति॑ । द॒सत् । प्र॒जाप॑तेरिति॑ प्र॒जा – प॑तेः । भा॒गः ।

अ॒सि॒ । ऊ॒र्ज॑स्वान् । प॒य॑स्वान् । प्रा॒णापा॒नावि॑ति प्राण-अ॒पा॒नौ । मे॒ ।
पा॒हि॒ । स॒मा॒न॒व्या॒नावि॑ति स॒मा॒न॒ – व्या॒नौ । मे॒ । पा॒हि॒ ।
उ॒दा॒न॒व्या॒नावि॑त्यु॒दा॒न॒ – व्या॒नौ । मे॒ । पा॒हि॒ । अ॒क्षि॑तः । अ॒सि॒ ।
अ॒क्षि॑त्यै । त्वा () । मा॒ । मे॒ । क्षे॒ष्टाः । अ॒मु॒त्र॑ । अ॒मु॒ष्मि॑न् ।
लो॒के॒ । 10 (56) (उ॒प॒ह॒वं-जु॒ष्टा॒नस्-त्वा षट्च॑) (A3)

1.6.4.1

ब॒र्हि॑षोऽहं॑ दे॒व॒य॒ज्य॒या॑ प्र॒जा॒वा॒न् भू॒या॒सं॑ न॒रा॒श॑ꣳ स॒स्या॒हं॑
दे॒व॒य॒ज्य॒या॑ प॒शु॒मा॒न् भू॒या॒स॒म॒ग्नेः॑ स्वि॒ष्ट॒कृ॒तोऽहं॑ दे॒व॒य॒ज्य॒या॑ऽऽयु॒ष्मा॒न्
य॒ज्ञे॒न॑ प्र॒ति॒ष्ठां॑ ग॒मे॒य॒म॒ग्ने॒र॒ह-मु॒ज्जि॑ति-म॒नू॒ज्जेष॑ꣳ सो॒म॒स्या॒ह-
मु॒ज्जि॑ति-म॒नू॒ज्जेष॑म॒ग्ने॒र॒ह-मु॒ज्जि॑ति-म॒नू॒ज्जेष॑म॒ग्नी-
षो॒म॒यो॒र॒ह-मु॒ज्जि॑ति-म॒नू॒ज्जेष॑-मि॒न्द्रा॒ग्नि॒यो॒र॒ह-मु॒ज्जि॑ति म॒नू॒ज्जेष॑-
मि॒न्द्र॒स्या॒ह॒ – [] 11

1.6.4.1 (Padam)

ब॒र्हि॑षः । अ॒ह॒म् । दे॒व॒य॒ज्य॒ये॒ति॑ दे॒व॒ – य॒ज्य॒या॑ । प्र॒जा॒वा॒नि॒ति॑
प्र॒जा॒ – वा॒न् । भू॒या॒स॒म् । न॒रा॒श॑ꣳस॒स्य॑ । अ॒ह॒म् ।

दे॒वय॒ज्यये॑ति दे॒व – य॒ज्यया॑ । प॒शुमा॑निति प॒शु – मा॒न् । भू॒यास॑म् ।
 अ॒ग्नेः । स्वि॒ष्टकृ॑त इति स्वि॒ष्ट – कृ॑तः । अ॒हम् । दे॒वय॒ज्यये॑ति
 दे॒व – य॒ज्यया॑ । आ॒युष्मा॑न् । य॒ज्ञेन॑ । प्र॒तिष्ठा॑मिति प्र॒ति – स्था॑म् ।
 ग॒मेय॑म् । अ॒ग्नेः । अ॒हम् । उ॒ज्जि॒तिमि॒त्युत् – जि॒तिम् । अ॒नु ।
 उ॒दि॒ति । जे॒षम् । सो॒मस्य॑ । अ॒हम् । उ॒ज्जि॒तिमि॒त्युत् – जि॒तिम् ।
 अ॒नु । उ॒दि॒ति । जे॒षम् । अ॒ग्नेः । अ॒हम् । उ॒ज्जि॒तिमि॒त्युत्-जि॒तिम् ।
 अ॒नु । उ॒दि॒ति । जे॒षम् । अ॒ग्नीषो॑मयो॒रित्य॒ग्नी – सो॒मया॑ः । अ॒हम् ।
 उ॒ज्जि॒तिमि॒त्युत् – जि॒तिम् । अ॒नु । उ॒दि॒ति । जे॒षम् ।
 इ॒न्द्रा॒ग्नि॒यो॒रिती॑न्द्र – अ॒ग्नि॒योः । अ॒हम् । उ॒ज्जि॒तिमि॒त्युत्-जि॒तिम् ।
 अ॒नु । उ॒दि॒ति । जे॒षम् । इ॒न्द्रस्य॑ । अ॒हम् । 11 (50)

1.6.4.2

मु॒ज्जि॒तिम॒नूज्जै॑षं महे॒न्द्रस्या॑ह मु॒ज्जि॒ति-म॒नूज्जै॑षम॒ग्नेः स्वि॒ष्टकृ॑तोऽह
 मु॒ज्जि॒ति-म॒नूज्जै॑षं वा॒जस्य॑ मा प्र॒सवे॑नो॒द्ग्रा॒भेणो॑द॒ग्रभी॑त् ।
 अ॒था स॒पत्ना॑ꣳ इ॒न्द्रो मे॑ नि॒ग्राभे॑णा॒धरा॑ꣳ अ॒कः ।
 उ॒द्ग्रा॒भं च॑ नि॒ग्रा॒भं च॑ ब्र॒ह्म दे॒वा अ॒वीवृ॑धन् ।

अथा सपत्ना-निन्द्राग्नी मे विषूचीनान्-व्यस्यतां ।

एमा अगमन्नाशिषो दोहकामा इन्द्रवन्तो - [] 12

1.6.4.2 (Padam)

उज्जितिमित्युत् - जितिम् । अनु । उदिति । जेषम् । महेन्द्रस्येति
महा - इन्द्रस्य । अहम् । उज्जितिमित्युत्-जितिम् । अनु । उदिति ।
जेष्म् । अग्नेः । स्विष्टकृत इति स्विष्ट - कृतः । अहम् ।
उज्जितिमित्युत् - जितिम् । अनु । उदिति । जेषम् । वाजस्य । मा ।
प्रसवेनेति प्र - सवेन । उद्ग्राभेणेत्युत् - ग्राभेण । उदिति ।
अग्रभीत् । अथ । सपत्नान् । इन्द्रः । मे । निग्राभेणेत्युत्
नि - ग्राभेण । अधरान् । अकः । उद्ग्राभमित्युत् - ग्राभम् । च ।
निग्राभमिति नि - ग्राभम् । च । ब्रह्मा । देवाः । अवीवृधन् । अथ ।
सपत्नान् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी । मे । विषूचीनान् । वीति ।
अस्यताम् । एति । इमाः । अगमन् । आशिष इत्या - शिषः ।
दोहकामा इति दोह - कामाः । इन्द्रवन्त इतीन्द्र - वन्तः । 12 (50)

1.6.4.3

वनामहे॑ धुक्षी॑महि॑ प्र॒जामि॑षं । रोहि॑तेन त्वा॒ऽग्निर्दे॒वतां॑ गमयतु॑ हरि॑भ्यां
त्वेन्द्रो॑ दे॒वतां॑ गमय॑त्वेत॒शेन॑ त्वा॒ सूर्यो॑ दे॒वतां॑ गमयतु॑ वि ते॑ मुञ्चामि॑
र॒शना॑ वि र॒श्मीन् वि॑ योक्त्रा॑ या॒नि परि॑च॒र्त॒नानि॑ ध॒त्ताद॑स्मा॒सु द्र॒विणं॑
यच्च॑ भ॒द्रं प्र॒णो ब्रू॑ताद्-भा॒ग॒धा॒न् दे॒वता॑सु । वि॒ष्णोः शँ॑यो॒रहं॑
दे॒वय॑ज्यया॒ यज्ञे॑न॒ प्रति॑ष्ठां गमे॒य॒ सोम॑स्याहं
दे॒वय॑ज्यया – [] 13

1.6.4.3 (Padam)

वनामहे॑ । धुक्षी॑महि॑ । प्र॒जामि॑ति प्र-जाम् । इ॒षम् । रोहि॑तेन । त्वा ।
अ॒ग्निः । दे॒वता॑म् । गमयतु॑ । हरि॑भ्यामि॒ति हरि॑ - भ्याम् । त्वा ।
इन्द्रः॑ । दे॒वता॑म् । गमयतु॑ । एत॒शेन॑ । त्वा । सूर्यः॑ । दे॒वता॑म् ।
गमयतु॑ । वी॒ति । ते॑ । मुञ्चामि॑ । र॒शनाः॑ । वी॒ति । र॒श्मीन् ।
वी॒ति । योक्त्रा॑ । या॒नि । परि॑च॒र्त॒नानी॑ति परि - च॒र्त॒नानि॑ । ध॒त्तात् ।
अ॒स्मा॒सु । द्र॒विणम् । यत् । च॒ । भ॒द्रम् । प्रे॒ति । नः॑ । ब्रू॒तात् ।
भा॒ग॒धा॒निति॑ भा॒ग - धान् । दे॒वता॑सु । वि॒ष्णोः॑ ।

शँ॒योरि॑ति शं – योः । अ॒हम् । दे॒वय॑ज्ययेति॑ दे॒व-य॑ज्यया॑ ॥ य॒ज्ञेन॑ ।
प्र॒तिष्ठा॑मिति॑ प्र॒ति – स्था॑म् । ग॒मेय॑म् । सोम॑स्य । अ॒हम् ।
दे॒वय॑ज्ययेति॑ दे॒व – य॑ज्यया॑ ॥ 13 (50)

1.6.4.4

सु॒रेता॑ रे॒तो धि॑षीय॑ त्वष्टु॑रहं॑ दे॒वय॑ज्यया॑ प॒शूना॑ꣳ रू॒पं पु॑षेयं॑
दे॒वानां॑ प॒त्नीर॑ग्नि॑ गृ॒हप॑ति॑ र्य॒ज्ञस्य॑ मि॒थुनं॑ तयो॑रहं॑ दे॒वय॑ज्यया॑
मि॒थुने॑न॒ प्रभू॑यासं॑ वे॒दोऽसि॑ वि॒त्तिर॑सि॒ विदे॑य॒ कर्मा॑ऽसि॒ करु॑णम॒सि
क्रि॒यास॑ꣳ स॒निर॑सि॒ सनि॑ताऽसि॒ सने॑यं॒ घृ॒तव॑न्तं॒ कुला॑यिनꣳ
रा॒यस्पो॑षꣳ स॒हस्रि॑णं॒ वे॒दो द॑दातु॒ वाजि॑नं॑ ॥ 14

1.6.4.4 (Padam)

सु॒रेता॑ इति॑ सु – रे॒ताः । रे॒तः । धि॑षीय॑ । त्वष्टुः॑ । अ॒हम् ।
दे॒वय॑ज्ययेति॑ दे॒व-य॑ज्यया॑ ॥ प॒शूना॑म् । रू॒पम् । पु॑षेय॒म् । दे॒वाना॑म् ॥
प॒त्नीः । अ॒ग्निः । गृ॒हप॑तिरिति॑ गृ॒ह – प॑तिः । य॒ज्ञस्य॑ । मि॒थुन॑म् ।
तयोः॑ । अ॒हम् । दे॒वय॑ज्ययेति॑ दे॒व – य॑ज्यया॑ ॥ मि॒थुने॑न॒ । प्रे॑ति ।
भू॒यास॑म् । वे॒दः । अ॒सि । वि॒त्तिः । अ॒सि । विदे॑य॒ । कर्म॑ । अ॒सि ।

करुण॑म् । असि॑ । क्रिया॑सम् । सनिः॑ । असि॑ । सनिता॑ ।
असि॑ । सने॑यम् । घृत॑वन्तमिति॑ घृत॑-वन्तम् । कुला॑यिनम् । रायः॑ ।
पोष॑म् । सह॑स्रिणम् । वेदः॑ । ददा॑तु । वाजि॑नम् । 14 (44)
(इन्द्र॑स्याह॑-मिन्द्र॑वन्तः-सोम॑स्याहं॑ देव॑यज्यया-
चतु॑श्चत्वारि॑शच्च) (A4)

1.6.5.1

आ॑ प्यायतां॑ ध्रुवा॑ घृते॑न य॒ज्ञं य॒ज्ञं प्रति॑ देव॑यभ्यः ।
सूर्या॑या ऊ॒धोऽदि॑त्या उप॒स्थ उ॒रुधा॑रा पृथि॒वी य॒ज्ञे अ॒स्मिन् ।
प्रजा॑पते वि॒भान्ना॑म लो॒कस्तस्मि॑श्च॒स्त्वा द॑धामि सह यज॑मानेन
सद॑सि सन्मे॑ भूयाः॑ सर्व॑मसि॒ सर्वं॑ मे॒ भूयाः॑ पूर्ण॑मसि॒ पूर्णं॑ मे॒
भूया॑ अक्षि॑तमसि॒ मा मे॑ क्षे॒ष्टाः प्रा॒च्यां दि॒शि दे॒वा ऋ॒त्विजो॑
मार्ज॑यन्तां दक्षि॑णायां – [] 15

1.6.5.1 (Padam)

एति॑ । प्याय॑ताम् । ध्रुवा॑ । घृते॑न । य॒ज्ञं य॒ज्ञमिति॑ य॒ज्ञम् – य॒ज्ञम् ।
प्रती॑ति । दे॒वयद्भ्य॑ इति॑ दे॒वयत् – भ्यः॑ । सूर्या॑याः । ऊ॒धः ।

अ॒दि॒त्याः । उ॒प॒स्थ इ॒त्यु॒प – स्था॒ । उ॒रु॒धा॒रे॒त्यु॒रु – धा॒रा । पृ॒थि॒वी ।
य॒ज्ञे । अ॒स्मिन् । प्र॒जा॒प॒ते॒रिति॑ प्र॒जा-प॒तेः । वि॒भा॒निति॑ वि-भा॒न् ।
ना॒म । लो॒कः । तस्मिन् । त्वा । द॒धा॒मि । स॒ह । य॒ज॒मा॒ने॒न ।
स॒त् । अ॒सि॒ । स॒त् । मे॒ । भू॒याः । स॒र्वम् । अ॒सि॒ । स॒र्वम् । मे॒ ।
भू॒याः । पू॒र्णम् । अ॒सि॒ । पू॒र्णम् । मे॒ । भू॒याः । अ॒क्षि॒तम् । अ॒सि॒ ।
मा । मे॒ । क्षे॒ष्टाः । प्रा॒च्याम् । दि॒शि । दे॒वाः । ऋ॒त्वि॒जः ।
मा॒र्ज॒य॒न्ता॒म् । दक्षि॑णायाम् । 15 (50)

1.6.5.2

दि॒शि मा॒साः॑ पि॒तरो॑ मा॒र्ज॒य॒न्तां प्र॒ती॒च्यां॑ दि॒शि गृ॒हाः प॒शवो॑
मा॒र्ज॒य॒न्ता॒मुदी॑च्यां दि॒श्याप॑ ओष॒धयो॑ वन॒स्पत॑यो मा॒र्ज॒य॒न्ता॒मूर्ध्वा॑यां
दि॒शि य॒ज्ञः सँ॑व॒त्सरो॑ य॒ज्ञप॑ति मा॒र्ज॒य॒न्तां वि॒ष्णोः॑
क्र॒मोऽस्य॑भि॒माति॑हा गा॒य॒त्रेण॑ छ॒न्दसा॑ पृ॒थि॒वीम॒नु वि क्र॒मे नि॒र्भक्तः॑
स यं द्वि॒ष्मो वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽस्य॑भि॒शस्ति॑हा त्रै॒ष्टुभे॑न छ॒न्दसा॑ऽन्त॒रिक्ष॑म॒नु
वि क्र॒मे नि॒र्भक्तः॑ स यं द्वि॒ष्मो वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽस्य॑रा॒तीय॑तो ह॒न्ता
जा॒गते॑न छ॒न्दसा॑ दि॒वम॒नु वि क्र॒मे नि॒र्भक्तः॑ स यं द्वि॒ष्मो वि॒ष्णोः॑

क्रमोऽसि शत्रूयतो हन्ताऽऽनुष्टुभेन छन्दसा दिशोऽनु वि क्रमे निर्भक्तः
स यं द्विष्मः । 16

1.6.5.2 (Padam)

दिशि । मासाः । पितरः । मार्जयन्ताम् । प्रतीच्याम् । दिशि । गृहाः ।
पशवः । मार्जयन्ताम् । उदीच्याम् । दिशि । आपः । ओषधयः ।
वनस्पतयः । मार्जयन्ताम् । ऊर्ध्वायाम् । दिशि । यज्ञः । सँवथ्सर
इति सं – वथ्सरः । यज्ञपतिरिति यज्ञ – पतिः । मार्जयन्ताम् ।
विष्णोः । क्रमः । असि । अभिमातिहेत्यभिमाति – हा । गायत्रेण ।
छन्दसा । पृथिवीम् । अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्त इति
निः – भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः ।
असि । अभिशस्तिहेत्यभिशस्ति – हा । त्रैष्टुभेन । छन्दसा ।
अन्तरिक्षम् । अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्त इति निः-भक्तः । सः ।
यम् । द्विष्मः । विष्णोः () । क्रमः । असि । अरातीयतः ।
हन्ता । जागतेन । छन्दसा । दिवम् । अनु । वीति । क्रमे । निर्भक्त
इति निः – भक्तः । सः । यम् । द्विष्मः । विष्णोः । क्रमः । असि ।

शत्रू॒यत॑ इति॑ शत्रु॒ – यतः॑ । ह॒न्ता । आ॒नु॒ष्टु॒भे॒नेत्या॑नु॒ – स्तु॒भेन॑ ।
छ॒न्दसा॑ । दि॒शः । अ॒नु । वी॒ति । क्र॒मे । निर्भ॑क्त॒ इति॑ निः – भ॒क्तः ।

सः । यम् । द्वि॒ष्मः । 16 (79)

(दक्षि॑णाया – म॒न्तरि॑क्षम॒नु वि क्र॑मे निर्भ॑क्तः स यं द्वि॒ष्मो
विष्मो॑ – रे॒कान्न॑ त्रि॒ंशच्च॑) (A5)

1.6.6.1

अ॒गन्म॑ सु॒वः सु॒व॒रग॑न्म॒ संदृ॑श॒स्ते मा छि॑त्सि॒ यत्ते॑ त॒पस्त॑स्मै॒ ते
माऽऽ वृ॑क्षि सु॒भूर॑सि॒ श्रेष्ठो॑ र॒श्मीना॑मायु॒र्धा अ॒स्यायु॑र्मे॒ धेहि॑ व॒र्चो॒धा
अ॒सि व॒र्चो म॑यि॒ धेही॑दम॒हम॑मुं॒ भ्रातृ॑व्यमा॒भ्यो दि॒ग्भ्योऽस्यै॑ दि॒वो
ऽस्मा॑द॒न्तरि॑क्षाद॒स्यै पृ॑थि॒व्या अ॒स्माद॒न्नाद्या॑न्निर्भ॑जामि॒
निर्भ॑क्तः स यं द्वि॒ष्मः । 17

1.6.6.1 (Padam)

अ॒गन्म॑ । सु॒वः । सु॒वः । अ॒गन्म॑ । संदृ॑श॒ इति॑ सं-दृ॑शः । ते॒ । मा ।
छि॒त्सि । यत् । ते॒ । त॒पः । त॒स्मै । ते॒ । मा । ए॒ति । वृ॑क्षि । सु॒भूरि॑ति
सु – भूः । अ॒सि । श्रेष्ठः॑ । र॒श्मीना॑म् । आ॒यु॒र्धा इत्या॑युः – धाः ।

अ॒सि॒ । आ॒युः॑ । मे॒ । धे॒हि॒ । व॒र्चो॑धा इति॑ वर्चः॑ – धाः॑ । अ॒सि॒ ।
वर्चः॑ । म॒यि॑ । धे॒हि॒ । इ॒दम् । अ॒हम् । अ॒मुम् । भ्रातृ॑व्यम् । आ॒भ्यः॑ ।
दिग्भ्य॑ इति॑ दिक् – भ्यः॑ । अ॒स्यै॑ । दि॒वः॑ । अ॒स्मात् । अ॒न्तरि॑क्षात् ।
अ॒स्यै॑ । पृ॒थि॒व्याः॑ । अ॒स्मात् । अ॒न्नाद्या॑दियन्न – अद्यात्॑ । नि॒रिति॑ ।
भ॒जामि॑ । नि॒र्भक्त॑ इति॑ निः – भ॒क्तः॑ । सः॑ । यम् । द्वि॒ष्मः॑ । 17 (50)

1.6.6.2

सं ज्योति॑षाऽभू॒वमै॑न्द्री – मा॒वृत॑मन्वा॒वर्ते॑ सम॒हं प्र॒जया॑ सं मया॑ प्र॒जा
सम॒हं रा॒यस्पो॑षेण सं मया॑ रा॒यस्पो॑षः समि॒द्धो अ॒ग्ने मे॑ दी॒दिहि॑
समे॒द्धा ते॑ अ॒ग्ने दी॒द्यासं॑ व॒सु॒मान् य॒ज्ञो व॒सी॒यान् भू॒यास॒मग्न॑
आ॒यूषि॑ पव॒स आ सु॒वोर्ज॑मिषं च नः॑ । आ॒रे बा॑धस्व दु॒च्छु॒नां ।
अ॒ग्ने प॒वस्व॑ स्व॒पा अ॒स्मे वर्चः॑ सु॒वीर्यं॑ । 18

1.6.6.2 (Padam)

समि॒ति । ज्योति॑षा । अ॒भू॒वम् । ऐ॒न्द्रीम् । आ॒वृत॑मित्या॑ – वृत॑म् ।
अ॒न्वा॒वर्त॑ इत्य॑नु – आ॒वर्ते॑ । समि॒ति । अ॒हम् । प्र॒जये॑ति प्र – जया॑ ।
समि॒ति । मया॑ । प्र॒जे॑ति प्र – जा । समि॒ति । अ॒हम् । रा॒यः ।

पोषे॑ण । समि॑ति । मया॑ । रा॒यः । पोषः॑ । समि॑द्ध इति॒ सम् – इ॒द्धः ।
 अ॒ग्ने । मे॒ । दी॒दि॒हि । समे॑द्धेति॒ सम् – ए॒द्धा । ते॒ । अ॒ग्ने ।
 दी॒द्या॒सम् । वसु॑मानि॒ति वसु॑ – मा॒न् । य॒ज्ञः । वसी॑यान् । भू॒या॒सम् ।
 अ॒ग्ने । आ॒यू॒षि । प॒वसे॑ । ए॒ति । सु॒व । ऊ॒र्जम् । इ॒षम् । च ।
 नः । आ॒रे । बा॒धस्व । दु॒च्छु॒नाम् । अ॒ग्ने । प॒वस्व । स्व॒पा इति॑
 सु-अ॒पाः । अ॒स्मे इति॑ । व॒र्चः । सु॒वी॒र्य॒मिति॑ सु-वी॒र्यम् । 18 (50)

1.6.6.3

दध॑त्पोष॑ र॒यिं म॒यि । अ॒ग्ने गृ॑हप॒ते सु॒गृ॑हप॒तिर॒हं त्वया॑ गृ॒हप॑तिना
 भू॒या॒स सु॒गृ॑हप॒तिर्म॒या त्वं गृ॑हप॒तिना भू॒याः श॒तम्
 हि॒मा॒स्ता॒माशि॑ष॒मा शा॒से त॒न्तवे॑ ज्यो॒तिष्म॑तीं ता॒माशि॑ष॒मा शा॒सेऽमु॒ष्मै
 ज्यो॒तिष्म॑तीं क॒स्त्वा यु॑नक्ति॒ स त्वा वि॑मु॒ञ्च॒त्वग्ने॑ व्र॒तप॑ते व्र॒तम॑चा॒रिषं॑
 तद॑श॒कं त॒न्मेऽरा॑धि॒ य॒ज्ञो ब॑भूव॒ स आ – [] 19

1.6.6.3 (Padam)

दध॑त् । पोष॑म् । र॒यिम् । म॒यि । अ॒ग्ने । गृ॒हप॑त इति॒ गृ॒ह – प॑ते ।
 सु॒गृ॑हप॒तिरिति॑ सु – गृ॒हप॑तिः । अ॒हम् । त्वया॑ ।

गृ॒हप॑ति॒नेति॑ गृ॒ह – प॒ति॒ना । भू॒या॒स॒म् । सु॒गृ॒हप॑तिरि॒ति
सु – गृ॒हप॑तिः । म॒या । त्व॒म् । गृ॒हप॑ति॒नेति॑ गृ॒ह – प॒ति॒ना । भू॒याः ।
श॒त॒म् । हि॒माः । ताम् । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या – शि॒ष॒म् । ए॒ति । शा॒से ।
त॒न्त॒वे । ज्यो॑ति॒ष्म॒तीम् । ताम् । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या – शि॒ष॒म् । ए॒ति ।
शा॒से । अ॒मुष्मै॑ । ज्यो॑ति॒ष्म॒तीम् । कः । त्वा । यु॒न॒क्ति॒ । सः । त्वा ।
वी॒ति॒ । मु॒ञ्च॒तु । अ॒ग्ने॑ । व्र॒त॒प॒त इति॑ व्र॒त – प॒ते । व्र॒त॒म् ।
अ॒चा॒रि॒ष॒म् । तत् । अ॒श॒क॒म् । तत् । मे॒ । अ॒रा॒धि॒ । य॒ज्ञः ।
ब॒भू॒व । सः । ए॒ति॒ । 19 (50)

1.6.6.4

ब॒भू॒व स॒ प्र॒ज॒ज्ञे स॒ वा॒वृ॒धे । स॒ दे॒वा॒ना॒म॒धि॒प॒ति॒ ब॒भू॒व सो
अ॒स्मा॒ अ॒धि॒प॒तीन् करो॑तु व॒य॒ स्या॑म॒ प॒त॒यो र॒यी॒णां ।
गो॒मा॒ अ॒ग्ने॒ वि॒मा॒ अ॒श्वी॑ य॒ज्ञो नृ॑व॒त्स॒खा
स॒द॒मि॒द॒प्र॒मृ॒ष्यः । इ॒डा॒वा॒ ए॒षो अ॒सुर॑ प्र॒जा॒वा॒न् दी॒र्घो र॒यिः
पृ॒थु॒बु॒ध्नः स॒भा॒वा॒न् । 20

1.6.6.4 (Padam)

ब॒भू॒व । सः । प्रे॒ति । ज॒ज्ञे । सः । वा॒वृ॒धे । सः । दे॒वाना॑म् ।
अधि॑पतिरित्यधि॑ – प॒तिः । ब॒भू॒व । सः । अ॒स्मान् ।
अधि॑पतीनित्यधि॑ – प॒तीन् । क॒रोतु॑ । व॒यम् । स्या॒म । प॒तयः॑ ।
र॒यी॒णाम् । गो॒मा॒नि॒ति गो॑ – मा॒न् । अ॒ग्ने । अ॒वि॒मा॒नि॒त्य॒वि – मा॒न् ।
अ॒श्वी । य॒ज्ञः । नृ॒व॒त्स॒खेति॑ नृ॒वत् – स॒खा । स॒दम् । इ॒त् ।
अ॒प्र॒मृ॒ष्य इ॒त्य॒प्र – मृ॒ष्यः । इ॒डा॒वा॒नि॒ती॒डा – वा॒न् । ए॒षः । अ॒सुर॑ ।
प्र॒जा॒वा॒नि॒ति प्र॒जा – वा॒न् । दी॒र्घः । र॒यिः । पृ॒थु॒बु॒ध्न इति॑
पृ॒थु – बु॒ध्नः । स॒भा॒वा॒नि॒ति स॒भा – वा॒न् । 20 (35)

(द्विष्मः-सु॒वी॒र्य॒ञ्-स आ-पञ्च॒त्रि॒ञ्श॒च्च) (A6)

1.6.7.1

य॒था वै स॑मृतसो॒मा ए॒वं वा॑ ए॒ते स॑मृतय॒ज्ञा य॑द्द॒र्श॒पू॒र्ण॒मा॒सौ
क॒स्य वा॑ऽह दे॒वा य॒ज्ञमा॑गच्छन्ति॒ क॒स्य वा॑ न ब॒हूनां॑
य॑ज॒मा॒ना॒नां यो॑ वै दे॒वताः॑ पूर्॒वः प॑रिगृह्णाति॒ स ए॒नाः श्वो॑
भू॒ते य॑जत ए॒तद्वै दे॒वाना॑मा॒य॒त॒नं य॑दाहवनीयोऽन्तराऽग्नी

प॒शूनां॑ गा॒र्ह॒प॒त्यो म॒नु॒ष्याणा॑-म॒न्वा॒हार्य॒प॒च॒नः॑

पि॒त॒ृणा॒म॒ग्निं गृ॑ह्णाति॒ स्व ए॒वाय॑त॒ने दे॒वताः॑ परि॒ - [] 21

1.6.7.1 (Padam)

यथा॑ । वै । स॒मृ॒तसो॒मा इति॑ स॒मृ॒त - सो॒माः । ए॒वम् । वै । ए॒ते ।

स॒मृ॒तय॒ज्ञा इति॑ स॒मृ॒त - य॒ज्ञाः । यत् । द॒र्श॒पूर्ण॒मासा॑विति॒

द॒र्श - पूर्ण॒मासौ॑ । क॒स्य । वा । अ॒ह । दे॒वाः । य॒ज्ञम् ।

आ॒गच्छ॑न्तीत्या॒ - गच्छ॑न्ति । क॒स्य । वा । न । ब॒हूना॑म् ।

य॒ज॒मा॒ना॒नाम् । यः । वै । दे॒वताः॑ । पूर्॒वः ।

प॒रिगृ॑ह्णातीति॒ परि॒ - गृ॑ह्णाति । सः । ए॒नाः । श्वः । भू॒ते । य॒ज॒ते ।

ए॒तत् । वै । दे॒वाना॑म् । आ॒य॒त॒न॒मि॒त्या - य॒त॒न॒म् । यत् । आ॒ह॒व॒नीय॑

इ॒त्या - ह॒व॒नीयः॑ । अ॒न्तरा॑ । अ॒ग्नी इति॑ । प॒शूना॑म् ।

गा॒र्ह॒प॒त्य इति॑ गा॒र्ह - प॒त्यः । म॒नु॒ष्याणा॑म् । अ॒न्वा॒हार्य॒प॒च॒न

इ॒त्यन्वा॒हार्य॑ - प॒च॒नः । पि॒त॒ृणा॑म् । अ॒ग्निम् । गृ॑ह्णाति । स्वे । ए॒व ।

आ॒य॒त॒न इत्या॑ - य॒त॒ने । दे॒वताः॑ । प॒रीति॑ । 21 (50)

1.6.7.2

गृ॒ह्णा॒ति॒ ताः॒ श्वो॒ भू॒ते॒ य॒ज॒ते॒ व्र॒तेन॒ वै मे॒ध्योऽग्नि॒ व्र॒त॒प॒ति॒ ब्रा॒ह्म॒णो
व्र॒त॒भृ॒द्-व्र॒त॒मु॒पै॒ष्यन् ब्रू॒याद॒ग्ने॒ व्र॒त॒प॒ते॒ व्र॒तं च॒रि॒ष्या॒मीत्य॒ग्निर्वै
दे॒वानां॑ व्र॒त॒प॒ति-स्त॒स्मा ए॒व प्र॒तिप्रो॒च्य व्र॒त॒मा ल॒भ॒ते ब॒र्हिषा॑
पू॒र्ण॒मा॒से व्र॒त॒मु॒पै॒ति व॒थ्सै॒रमा॒वास्या-या॒मे॒तद्ध्ये॒तयो-
रा॒य॒त॒न॒मु॒प॒स्ती॒र्यः पू॒र्वश्चा॒ग्निर॒पर॒श्चेत्याहु॑ र्म॒नुष्या॑ - [] 22

1.6.7.2 (Padam)

गृ॒ह्णा॒ति । ताः । श्वः । भू॒ते । य॒ज॒ते । व्र॒तेन॒ । वै । मे॒ध्यः । अ॒ग्निः ।
व्र॒त॒प॒ति॒रिति॑ व्र॒त - प॒तिः । ब्रा॒ह्म॒णः । व्र॒त॒भृ॒दिति॑ व्र॒त - भृ॒त् ।
व्र॒तम् । उ॒पै॒ष्यन्नि॒त्युप॑ - ए॒ष्यन् । ब्रू॒यात् । अ॒ग्ने॑ ।
व्र॒त॒प॒त इति॑ व्र॒त - प॒ते । व्र॒तम् । च॒रि॒ष्या॒मि । इति॑ । अ॒ग्निः । वै ।
दे॒वाना॑म् । व्र॒त॒प॒ति॒रिति॑ व्र॒त - प॒तिः । त॒स्मै॑ । ए॒व । प्र॒तिप्रो॒च्येति॑
प्र॒ति - प्रो॒च्य । व्र॒तम् । ए॒ति । ल॒भ॒ते । ब॒र्हिषा॑ । पू॒र्ण॒मा॒स इति॑
पू॒र्ण - मा॒से । व्र॒तम् । उ॒पेति॑ । ए॒ति । व॒थ्सैः॑ ।
अ॒मा॒वा॒स्याया॑मित्य॒मा - वा॒स्याया॑म् । ए॒तत् । हि । ए॒तयोः॑ ।

आ॒य॒त॒न॒मि॒त्या॑ – य॒त॒न॒म् । उ॒प॒स्ती॒र्य॑ इ॒त्यु॒प – स्ती॒र्यः॑ । पू॒र्वः॑ । च॒ ।
अ॒ग्निः॑ । अ॒परः॑ । च॒ । इति॑ । आ॒हुः॑ । म॒नु॒ष्याः॑ । 22 (50)

1.6.7.3

इ॒न्न॒वा उ॒प॒स्ती॒र्ण॑-मि॒च्छ॒न्ति॑ कि॒मु॒ दे॒वा येषां॑ न॒वा॒व॒सा॒न-
मु॒पा॒स्मि॒ञ्छ्वो॑ य॒क्ष्य॒माणे॑ दे॒वता॑ व॒स॒न्ति॑ य ए॒वं वि॒द्वान॒ग्नि॒मु॒प॒स्तृ॒णाति॑
य॒ज॒मा॒ने॒न ग्रा॒म्याश्च॑ प॒शवो॑ऽव॒रु॒ध्या आ॒र॒ण्याश्चे॒त्याहु॑ र्य॒द्वा॒म्यानु॑प॒व॒स॒ति॑
ते॒न ग्रा॒म्या॒नव॑ रु॒न्धे यदा॑र॒ण्यस्या॑ऽन॒ति॒ तेना॑र॒ण्यान् यद॒नाश्चानु॑प॒व॒सेत्
पि॒तृदे॒वत्यः॑ स्यादा॒र॒ण्यस्या॑-ऽन॒ति॒न्द्रि॒यं – [] 23

1.6.7.3 (Padam)

इ॒त् । नु॒ । वा । उ॒प॒स्ती॒र्ण॑मि॒यु॒प – स्ती॒र्ण॑म् । इ॒च्छ॒न्ति॑ । कि॒म् । उ॒ ।
दे॒वाः । येषा॑म् । न॒वा॒व॒सा॒न॒मि॒ति॒ न॒व – अ॒व॒सा॒न॒म् । उ॒पे॒ति॑ ।
अ॒स्मि॒न् । श्वः॑ । य॒क्ष्य॒माणे॑ । दे॒वताः॑ । व॒स॒न्ति॑ । यः॑ । ए॒वम् ।
वि॒द्वान् । अ॒ग्नि॒म् । उ॒प॒स्तृ॒णाती॒त्यु॒प – स्तृ॒णाति॑ । य॒ज॒मा॒ने॒न ।
ग्रा॒म्याः । च॒ । प॒शवः॑ । अ॒व॒रु॒ध्या इ॒त्यव॑-रु॒ध्याः॑ । आ॒र॒ण्याः । च॒ ।
इति॑ । आ॒हुः॑ । यत् । ग्रा॒म्यान् । उ॒प॒व॒स॒तीत्यु॑प – व॒स॒ति॑ । ते॒न ।

ग्राम्यान् । अवेति । रुन्धे । यत् । आरण्यस्य । अश्नाति ।
तेन । आरण्यान् । यत् । अनाश्चान् । उपवसेदित्युप – वसेत् ।
पितृदेवत्य इति पितृ – देवत्यः । स्यात् । आरण्यस्य । अश्नाति ।

इन्द्रियम् । 23 (50)

1.6.7.4

वा आरण्यमिन्द्रियमेवाऽऽत्मं धत्ते यदनाश्चानुपवसेत् क्षोधुकः
स्याद्यदश्नीयाद्रुद्रोऽस्य पशूनभि मन्येताऽपोऽश्नाति तन्नेवाशितं
नेवाऽनशितं न क्षोधुको भवति नास्य रुद्रः पशूनभि मन्यते वज्रो वै
यज्ञः क्षुत्खलु वै मनुष्यस्य भ्रातृव्यो यदनाऽश्चानुपवसति वज्रेणैव
साक्षात् () क्षुधं भ्रातृव्यं हन्ति । 24

1.6.7.4 (Padam)

वै । आरण्यम् । इन्द्रियम् । एव । आत्मन् । धत्ते । यत् । अनाश्चान् ।
उपवसेदित्युप – वसेत् । क्षोधुकः । स्यात् । यत् । अश्नीयात् ।
रुद्रः । अस्य । पशून् । अभीति । मन्येत । अपः । अश्नाति । तत् ।
न । इव । अशितम् । न । इव । अनशितम् । न । क्षोधुकः ।

भवति । न । अस्य । रुद्रः । पशून् । अभीति । मन्यते । वज्रः । वै ।
यज्ञः । क्षुत् । खलु । वै । मनुष्यस्य । भ्रातृव्यः । यत् । अनाश्वान् ।
उपवसतीत्युप-वसति । वज्रेण । एव । साक्षादिति स-अक्षात् () ।
क्षुधम् । भ्रातृव्यम् । हन्ति । 24 (53)

(परि-मनुष्या-इन्द्रिय-साक्षात्-त्रीणि च) (A7)

1.6.8.1

यो वै श्रद्धामनारभ्य यज्ञेन यजते नास्येष्टाय श्रद्ध धत्तेऽपः प्रणयति
श्रद्धा वा आपः श्रद्धामेवाऽऽरभ्य यज्ञेन यजत उभयेऽस्य देवमनुष्या
इष्टाय श्रद्धधत्ते तदाहुरति वा एता वत्र नैदन्त्यति वाचं मनो वावैता
नाति नैदन्तीति मनसा प्रणयतीयं वै मनो – [] 25

1.6.8.1 (Padam)

यः । वै । श्रद्धामिति श्रत् – धाम् । अनारभ्येत्यना – रभ्य । यज्ञेन ।
यजते । न । अस्य । इष्टाय । श्रत् । दधत्ते । अपः । प्रेति । नयति ।
श्रद्धेति श्रत् – धा । वै । आपः । श्रद्धामिति श्रत् – धाम् । एव ।
आरभ्येत्या – रभ्य । यज्ञेन । यजते । उभये । अस्य ।

दे॒व॒म॒नु॒ष्या॑ इति॑ दे॒व – म॒नु॒ष्याः॑ । इ॒ष्टाय॑ । श्र॒त् । द॒ध॒ते॑ । तत् ।
आ॒हुः॑ । अ॒तीति॑ । वै । ए॒ताः॑ । व॒र्त्रम्॑ । ने॒द॒न्ति॑ । अ॒तीति॑ । वाच॑म् ।
म॒नः॑ । वा॒व । ए॒ताः॑ । न । अ॒तीति॑ । ने॒द॒न्ति॑ । इति॑ । म॒न॒सा॑ । प्रेति॑ ।
न॒य॒ति॑ । इ॒यम्॑ । वै । म॒नः॑ । 25 (50)

1.6.8.2

ऽन॒यै॒वैनाः॑ प्र॒ण॒य॒त्य-स्क॑न्न॒ह॒वि॒र्भ॑वति॒ य ए॒वं वै॑द
य॒ज्ञायु॑धानि॒ सं भ॑रति॒ य॒ज्ञो वै॑ य॒ज्ञायु॑धानि॒ य॒ज्ञमे॒व तत्सं॑ भ॒रति॑
यदे॒कमे॒कं सं॑भरेत्-पि॒तृदे॒वत्या॑नि॒ स्यु॒र्यथ्॑ सह॒ सर्वा॑णि॒ मा॒नु॒षाणि॑
द्वे॒द्वे सं॑भरति॒ या॒ज्यानु॑वाक्ययो॒रेव॑ रू॒पं क॑रोत्यथो॒ मि॒थु॒नमे॒वयो॑ वै द॒श
य॒ज्ञायु॑धानि॒ वेद॑ मुख॒तोऽस्य॑ य॒ज्ञः क॑ल्पते॒ स्म्यः॑ – [] 26

1.6.8.2 (Padam)

अ॒न॒या॑ । ए॒व । ए॒नाः॑ । प्रेति॑ । न॒य॒ति॑ ।
अ॒स्क॑न्न॒ह॒वि॒रि॒त्यस्क॑न्न – ह॒विः॑ । भ॒व॒ति॑ । यः॑ । ए॒वम्॑ । वे॒द ।
य॒ज्ञायु॑धानीति॒ य॒ज्ञ – आ॒यु॑धानि॒ । स॒मि॒ति॑ । भ॒र॒ति॑ । य॒ज्ञः॑ । वै ।
य॒ज्ञायु॑धानीति॒ य॒ज्ञ – आ॒यु॑धानि॒ । य॒ज्ञम्॑ । ए॒व । तत् । स॒मि॒ति॑ ।

भरति । यत् । एकमेकमित्येकम् – एकम् । संभरेदिति सं-भरेत् ।
 पितृदेवत्यानीति पितृ – देवत्यानि । स्युः । यत् । सह । सर्वाणि ।
 मानुषाणि । द्वेद्वे इति द्वे – द्वे । समिति । भरति ।
 याज्यानुवाक्ययोरिति याज्या – अनुवाक्ययोः । एव । रूपम् ।
 करोति । अथो इति । मिथुनम् । एव । यः । वै । दश ।
 यज्ञायुधानीति यज्ञ – आयुधानि । वेद । मुखतः ।

अस्य । यज्ञः । कल्पते । स्म्यः । 26 (50)

1.6.8.3

च कपालानि चाग्निहोत्रहवणी च शूर्पं च कृष्णाजिनं च शम्या
 चोलूखलं च मुसलं च दृषच्चोपला चैतानि वै दश
 यज्ञायुधानि य एवं वेद मुखतोऽस्य यज्ञः कल्पते यो वै देवेभ्यः
 प्रतिप्रोच्य यज्ञेन यजते जुषन्तोऽस्य देवा हव्यं हवि
 निरूप्यमाणमभि मन्त्रयेताऽग्निं होतारमिह तं हुव इति-[] 27

1.6.8.3 (Padam)

च । क॒पा॒ला॒नि । च । अ॒ग्नि॒हो॒त्र॒ह॒व॒णी॒त्य॒ग्नि॒हो॒त्र – ह॒व॒नी । च ।
 शूर्प॑म् । च । कृ॒ष्णा॒जि॒न॒मि॒ति कृ॒ष्ण – अ॒जि॒नम् । च । श॒म्या । च ।
 उ॒लू॒ख॒लम् । च । मु॒स॒लम् । च । दृ॒ष॒त् । च । उ॒प॒ला । च ।
 ए॒ता॒नि । वै । द॒श । य॒ज्ञा॒यु॒धा॒नी॒ति य॒ज्ञ – आ॒यु॒धा॒नि । यः । ए॒वम् ।
 वे॒द । मु॒ख॒तः । अ॒स्य । य॒ज्ञः । क॒ल्प॒ते । यः । वै । दे॒वे॒भ्यः ।
 प्र॒तिप्रो॑च्येति प्र॒ति – प्रो॑च्य । य॒ज्ञे॒न । य॒ज॒ते । जु॒ष॒न्ते । अ॒स्य ।
 दे॒वाः । ह॒व्यम् । ह॒विः । नि॒रु॒प्य॒मा॒ण॒मि॒ति निः – उ॒प्य॒मा॒नम् ।
 अ॒भी॒ति । म॒न्त्र॒ये॒त । अ॒ग्निम् । हो॒ता॒रम् । इ॒ह । तम् ।
 हु॒वे । इ॒ति । 27 (50)

1.6.8.4

दे॒वे॒भ्य ए॒व प्र॒तिप्रो॑च्य य॒ज्ञे॒न य॒ज॒ते जु॒ष॒न्ते॑ऽस्य दे॒वा ह॒व्य॒मेष
 वै य॒ज्ञस्य॑ ग॒हो गृ॒ही॒त्वै॒व य॒ज्ञे॒न य॒ज॒ते तदु॑दि॒त्वा वा॒चं य॑च्छति
 य॒ज्ञस्य॑ धृ॒त्या अ॒थो म॒न॒सा वै प्र॒जा॒प॒ति र्य॒ज्ञम॑तनु॒त म॒न॒सै॒व तद्य॑ज्ञं
 तनु॑ते र॒क्ष॒सा-म॒न॒न्व॒व॒चा॒रा॒य यो वै य॒ज्ञं यो॑ग आ॒ग॒ते यु॒न॒क्ति यु॒ङ्क्ते

यु॒ञ्जाने॑षु क॒स्त्वा यु॒नक्ति॑ स त्वा यु॒नक्ति॑ () त्या॒ह प्र॒जाप॑तिर्वै कः
प्र॒जाप॑तिनै॒वैनं॑ यु॒नक्ति॑ यु॒ङ्क्ते यु॒ञ्जाने॑षु । 28

1.6.8.4 (Padam)

दे॒वेभ्यः॑ । ए॒व । प्र॒तिप्रो॑च्येति॑ प्र॒ति – प्रो॑च्य । य॒ज्ञेन॑ । य॒जते॑ ।
जु॒षन्ते॑ । अ॒स्य । दे॒वाः । ह॒व्यम् । ए॒षः । वै । य॒ज्ञस्य॑ । ग्र॒हः ।
गृ॒हीत्वा । ए॒व । य॒ज्ञेन॑ । य॒जते॑ । तत् । उ॒दित्वा॑ । वा॒चम् । य॒च्छति॑ ।
य॒ज्ञस्य॑ । धृ॒त्यै । अथो॑ इति॑ । म॒नसा॑ । वै । प्र॒जाप॑तिरिति॑
प्र॒जा – प॒तिः । य॒ज्ञम् । अ॒तनु॑त । म॒नसा॑ । ए॒व । तत् । य॒ज्ञम् ।
त॒नुते॑ । र॒क्षसाम् । अ॒नन्व॑व॒चारा॑येत्य॒ननु॑ – अ॒वचा॑राय । यः । वै ।
य॒ज्ञम् । यो॒गे । आ॒गत॑ इत्या – ग॒ते । यु॒नक्ति॑ । यु॒ङ्क्ते । यु॒ञ्जाने॑षु ।
कः । त्वा । यु॒नक्ति॑ । सः । त्वा । यु॒नक्तु॑ () । इति॑ । आ॒ह ।
प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॒तिः । वै । कः । प्र॒जाप॑तिनेति॑
प्र॒जा – प॒तिना॑ । ए॒व । ए॒नम् । यु॒नक्ति॑ । यु॒ङ्क्ते । यु॒ञ्जाने॑षु । 28 (61)
(वैम॒नः-स्प॒त्य-इति॑-यु॒नक्त्वे-का॒दश॑ च) (A8)

1.6.9.1

प्रजापति॑ र्य॒ज्ञा-न॑सृजताग्नि॒होत्रं॑ चा॒ग्नि॒ष्टोमं॑ च॒ पौर्ण॑मासीं चो॒क्थ्यं॑
चामा॒वास्यां॑ चाति॒रात्रं॑ च तानु॒दमि॑मीत यावदग्नि॒होत्र-मा॑सीत्
तावान॑ग्नि॒ष्टोमो॑ यावती पौर्ण॑मासी तावानु॒क्थ्यो॑ यावत्यमा॒वास्या
तावान॑ति॒रात्रो॑ य एवं॑ वि॒द्वान॑ग्नि॒होत्रं॑ जु॒होति॑ यावदग्नि॒ष्टोमे॑नोपा॒प्नोति॑
तावदु॒पाऽऽप्नो॑ति य एवं॑ वि॒द्वान् पौर्ण॑मासीं य॒जते॑
यावदु॒क्थ्ये॑नोपा॒प्नोति॑ - [] 29

1.6.9.1 (Padam)

प्रजा॑पतिरिति प्रजा - पतिः । य॒ज्ञान् । अ॒सृज॑त ।
अ॒ग्नि॒होत्र॑मित्यग्नि - हो॒त्रम् । च । अ॒ग्नि॒ष्टोम॑मित्यग्नि - स्तो॒मम् ।
च । पौर्ण॑मासीमिति पौर्ण - मा॒सीम् । च । उ॒क्थ्यम् । च ।
अ॒मा॒वास्या॑मित्यमा-वा॒स्याम् । च । अ॒ति॒रात्र॑मित्यति - रा॒त्रम् । च ।
तान् । उ॒दिति॑ । अ॒मि॒मीत॑ । यावत् । अ॒ग्नि॒होत्र॑मित्यग्नि - हो॒त्रम् ।
आ॒सीत् । तावान् । अ॒ग्नि॒ष्टोम॑ इत्यग्नि - स्तो॒मः । यावती ।
पौर्ण॑मासीति पौर्ण - मा॒सी । तावान् । उ॒क्थ्यः । यावती ।

अ॒मा॒वा॒स्ये॒त्य॒मा – वा॒स्या॑ । ता॒वान् । अ॒ति॒रा॒त्र इ॒त्य॒ति॒-रा॒त्रः । यः ।
ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्नि॒हो॒त्रमि॒त्य॒ग्नि – हो॒त्रम् । जु॒होति॑ । या॒वत् ।
अ॒ग्नि॒ष्टो॒मेने॒त्य॒ग्नि – स्तो॒मेन॑ । उ॒पा॒प्नो॒तीत्यु॒प – आ॒प्नोति॑ । ता॒वत् ।
उ॒पोति॑ । आ॒प्नोति॑ । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । पौ॒र्ण॒मा॒सीमि॒ति
पौ॒र्ण – मा॒सीम् । य॒जते॑ । या॒वत् । उ॒क्थ्ये॒न ।
उ॒पा॒प्नो॒तीत्यु॒प – आ॒प्नोति॑ । 29 (50)

1.6.9.2

ता॒वदु॒पाऽऽप्नो॑ति॒ य ए॒वं वि॒द्वान॑मा॒वा॒स्यां य॒जते॑
या॒वद॒ति॒रा॒त्रेणो॒पा॒प्नोति॑ ता॒वदु॒पाऽऽप्नो॑ति॒ पर॑मे॒ष्ठिनो॑ वा ए॒ष य॒ज्ञोऽग्र॑
आ॒सीत् ते॒न स॒ पर॑मां का॒ष्ठाम॑ ग॒च्छत् ते॒न प्र॒जाप॑तिं नि॒रवा॑साययत्
ते॒न प्र॒जाप॑तिः पर॑मां का॒ष्ठाम॑ग॒च्छत् ते॒नेन्द्रं॑ नि॒रवा॑साययत् ते॒नेन्द्रः॑
पर॑मां का॒ष्ठाम॑ग॒च्छत् ते॒नाऽग्नी॑षो॒मौ नि॒रवा॑साययत् ते॒नाग्नी॑षो॒मौ पर॑मां
का॒ष्ठाम॑ग॒च्छतां॑ य – [] 30

1.6.9.2 (Padam)

तावत् । उपेति । आप्नोति । यः । एवम् । विद्वान् ।
अमावास्यामित्यमा – वास्याम् । यजते । यावत् ।
अतिरात्रेणेत्यति – रात्रेण । उपाप्नोतीत्युप – आप्नोति । तावत् ।
उपेति । आप्नोति । परमेष्ठिनः । वै । एषः । यज्ञः । अग्रे । आसीत् ।
तेन । सः । परमाम् । काष्ठाम् । अगच्छत् । तेन । प्रजापतिमिति
प्रजा – पतिम् । निरवासाययदिति निः – अवासाययत् ।
तेन । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । परमाम् । काष्ठाम् । अगच्छत् ।
तेन । इन्द्रम् । निरवासाययदिति निः – अवासाययत् । तेन । इन्द्रः ।
परमाम् । काष्ठाम् । अगच्छत् । तेन । अग्नीषोमावित्यग्नी – सोमौ ।
निरवासाययदिति निः – अवासाययत् । तेन ।
आग्नीषोमावित्यग्नी – सोमौ । परमाम् । काष्ठाम् ।
अगच्छताम् । यः । 30 (50)

1.6.9.3

ए॒वं वि॒द्वान् द॒र्.श॒पूर्ण॒मासौ॑ यज॑ते पर॒मामे॒व का॒ष्ठां ग॒च्छति॑ यो वै
प्र॒जाते॑न य॒ज्ञेन॑ यज॑ते प्र॒प्रजया॑ प॒शुभि॑ मि॒थुनै॑ जा॒यते॑ द्वा॒दश॑ मा॒साः
सँव॑त्सरो द्वा॒दश॑ द्व॒न्द्वानि॑ द॒र्.श॒पूर्ण॒मासयो॑स्तानि संपा॒द्यानीत्याहु॑र्व॒त्सं
चो॒पाव॑सृ॒जत्यु॒खां चा॒धि श्रय॑त्यव च ह॒न्ति दृ॒षदौ॑ च स॒माह॑न्त्य॒धि च
वप॑ते क॒पालानि॑ चो॒प द॒धाति॑ पु॒रोडा॑शं- [] 31

1.6.9.3 (Padam)

ए॒वम् । वि॒द्वान् । द॒र्.श॒पूर्ण॒मासा॑विति द॒र्.श॑ – पूर्ण॒मासौ॑ । यज॑ते ।
पर॒माम् । ए॒व । का॒ष्ठाम् । ग॒च्छति॑ । यः । वै । प्र॒जाते॑नेति
प्र – जा॒तेन॑ । य॒ज्ञेन॑ । यज॑ते । प्रेति॑ । प्र॒जये॑ति प्र – जया॑ ।
प॒शुभि॑रिति प॒शु – भिः । मि॒थुनैः॑ । जा॒यते॑ । द्वा॒दश॑ । मा॒साः ।
सँव॑त्सर इति सं – व॒त्सरः॑ । द्वा॒दश॑ । द्व॒न्द्वानीति॑ द्वं – द्वानि॑ ।
द॒र्.श॒पूर्ण॒मासयो॑रिति द॒र्.श॑ – पूर्ण॒मासयोः॑ । तानि॑ । संपा॒द्यानीति॑
सं- पा॒द्यानि॑ । इति॑ । आ॒हुः । व॒त्सम् । च ।
उपा॑वसृ॒जतीत्यु॒प – अ॒वसृ॑जति । उ॒खाम् । च । अधी॑ति । श्रय॑ति ।

अवे॑ति । च॒ । ह॒न्ति । दृ॒षदौ॑ । च॒ । स॒मा॒ह॒न्तीति॑ सं – आ॒ह॒न्ति ।
अ॒धीति॑ । च॒ । व॒प॒ते । क॒पा॒ला॒नि । च॒ । उ॒पेति॑ । द॒धा॒ति ।

पु॒रो॒डा॒शम्॑ । च॒ । 31 (50)

1.6.9.4

चा ऽ॒धि॒श्रय॑त्याज्यं च स्त॑ंब॒य॒जुश्च॑ ह॒र॒त्य॒भि च॑ गृ॒ह्णा॒ति वे॑दिं च परि
गृ॒ह्णा॒ति प॒त्नीं च॑ सं॒न॒ह्यति॑ प्रो॒क्ष॒णीश्चा॑ ऽ॒सा॒द॒य॒त्याज्यं॑ चै॒तानि॑ वै
द्वा॒द॒श द्व॒न्द्वा॒नि द॒र्श॒पूर्ण॑मा॒सयो॒स्तानि॑ य ए॒व॒ संपा॑द्य य॒ज॒ते
प्र॒जा॒तेनै॒व य॒ज्ञेन॑ य॒ज॒ते प्र॒ प्र॒ज॒या प॒शु॒भि मि॑थु॒नै र्जा॑यते । 32

1.6.9.4 (Padam)

अ॒धि॒श्रय॑तीत्य॒धि – श्रय॑ति । आ॒ज्यम् । च॒ । स्त॑ंब॒य॒जु॒रिति॑
स्त॑ंब – य॒जुः । च॒ । ह॒र॒ति । अ॒भी॒ति । च॒ । गृ॒ह्णा॒ति । वे॑दि॒म् । च॒ ।
परि॑गृ॒ह्णा॒तीति॑ परि – गृ॒ह्णा॒ति । प॒त्नी॒म् । च॒ । स॒मि॒ति । न॒ह्य॒ति ।
प्रो॒क्ष॒णी॒रिति॑ प्र – उ॒क्ष॒णीः । च॒ । आ॒सा॒द॒य॒तीत्या॑ – सा॒द॒य॒ति ।
आ॒ज्यम् । च॒ । ए॒तानि॑ । वै । द्वा॒द॒श । द्व॒न्द्वा॒नीति॑ द्वं – द्वा॒नि ।
द॒र्श॒पूर्ण॑मा॒सयो॒रिति॑ द॒र्श – पूर्ण॑मा॒सयोः॑ । तानि॑ । यः । ए॒वम् ।

संपाद्येति सं – पाद्य । यजते । प्रजातेनेति प्र – जातेन । एव ।

यज्ञेन । यजते । प्रेति । प्रजयेति प्र – जया । पशुभिरिति

पशु – भिः । मिथुनैः । जायते । 32 (40)

(उक्थ्येनोपाज्जोत्य-गच्छतां यः- पुरोडाशं-चत्वारिंशच्च) (A9)

1.6.10.1

ध्रुवोऽसि ध्रुवोऽहं सजातेषु भूयासमित्याह ध्रुवानेवैनान् कुरुत

उग्रोऽस्युग्रोऽहं सजातेषु भूयासमित्याहा प्रतिवादिन एवैनान्

कुरुते-ऽभिभूरस्यभिभूरहं सजातेषु भूयासमित्याह य एवैनं

प्रत्युत्पिपीते तमुपास्यते युनज्मि त्वा ब्रह्मणा दैव्येनेत्याहैष वा

अग्नेर्योगस्तेनै – [] 33

1.6.10.1 (Padam)

ध्रुवः । असि । ध्रुवः । अहम् । सजातेष्विति स – जातेषु ।

भूयासम् । इति । आह । ध्रुवान् । एव । एनान् । कुरुते । उग्रः ।

असि । उग्रः । अहम् । सजातेष्विति स-जातेषु । भूयासम् । इति ।

आह । अप्रतिवादिन इत्यप्रति – वादिनः । एव । एनान् । कुरुते ।

अभिभूरित्यभि – भूः । असि । अभिभूरित्यभि – भूः । अहम् ।
 सजातेष्विति स – जातेषु । भूयासम् । इति । आह । यः । एव ।
 एनम् । प्रत्युत्पिपीत इति प्रति-उत्पिपीते । तम् । उपैति । अस्यते ।
 युनज्मि । त्वा । ब्रह्मणा । दैव्येन । इति । आह । एषः । वै ।
 अग्नेः । योगः । तेन । 33 (50)

1.6.10.2

वैनं युनक्ति यज्ञस्य वै समृद्धेन देवाः सुवर्गं लोकमायन् यज्ञस्य
 व्यृद्धेनासुरान् परा भावयन् यन्मे अग्ने अस्य यज्ञस्य रिष्यादित्याह
 यज्ञस्यैव तत्समृद्धेन यजमानः सुवर्गं लोकमेति यज्ञस्य व्यृद्धेन
 भ्रातृव्यान् परा भावयत्यग्निहोत्र-मेताभि व्याहृतीभिरुप सादयेद्यज्ञमुखं
 वा अग्निहोत्रं ब्रह्मैता व्याहतयो यज्ञमुख एव ब्रह्म – [] 34

1.6.10.2 (Padam)

एव । एनम् । युनक्ति । यज्ञस्य । वै । समृद्धेनेति सं – ऋद्धेन ।
 देवाः । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । आयन् । यज्ञस्य ।
 व्यृद्धेनेति वि – ऋद्धेन । असुरान् । परेति । अभावयन् । यत् । मे ।

अ॒ग्ने॒ । अ॒स्य॒ । य॒ज्ञस्य॑ । रि॒ष्यात्॑ । इति॑ । आ॒ह॒ । य॒ज्ञस्य॑ । ए॒व॒ ।
तत् । समृ॒द्धेने॑ति सं – ऋ॒द्धेन॑ । यज॑मानः । सु॒वर्गमि॑ति
सु॒वः – गम् । लो॒कम् । ए॒ति॒ । य॒ज्ञस्य॑ । व्यृ॒द्धेने॑ति वि – ऋ॒द्धेन॑ ।
भ्रातृ॑व्यान् । प॒रेति॑ । भा॒वय॑ति । अ॒ग्निहो॑त्रमित्यग्नि – हो॒त्रम् ।
ए॒ताभिः॑ । व्या॒हृती॑भिरिति व्या॒हृति॑ – भिः । उ॒पेति॑ । सा॒दये॑त् ।
य॒ज्ञमु॒खमि॑ति य॒ज्ञ – मु॒खम् । वै । अ॒ग्निहो॑त्रमित्यग्नि – हो॒त्रम् ।
ब्र॒ह्म । ए॒ताः । व्या॒हृत॑य इति वि – आ॒हृत॑यः ।

य॒ज्ञमु॒ख इति॑ य॒ज्ञ – मु॒खे । ए॒व॒ । ब्र॒ह्म । 34 (50)

1.6.10.3

कुरु॑ते सँव॒थ्सरे॑ पर्या॒गत॑ ए॒ताभि॑रेवो॒प सा॒दये॑द्-ब्र॒ह्मणै॑वो॒भय॑तः
सँव॒थ्सरं॑ परि॒ गृह्णा॑ति द॒र्शपूर्ण॑मा॒सौ चा॑तुर्मा॒स्यान् या॒लभ॑मान
ए॒ताभिर्व्या॑हृतीभि॒र्हवी॑ष्यासा॒दये॑द्य॒ज्ञमु॒खं वै द॒र्शपूर्ण॑मा॒सौ
चा॑तुर्मा॒स्यानि॑ ब्र॒ह्मैता॑ व्या॒हृत॑यो य॒ज्ञमु॒ख ए॒व ब्र॒ह्म कुरु॑ते सँव॒थ्सरे॑
पर्या॒गत॑ ए॒ताभि॑रेवासा॒दये॑द् ब्र॒ह्मणै॑वो॒भय॑तः सँव॒थ्सरं॑ परि॒गृह्णा॑ति यद्वै
य॒ज्ञस्य॑ सा॒म्ना क्रि॑यते रा॒ष्ट्रं – [] 35

1.6.10.3 (Padam)

कुरु॑ते । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रे । पर्या॑गत इति॑ परि – आ॒गते॑ ।
ए॒ताभिः॑ । ए॒व । उ॒पेति॑ । सा॒दये॑त् । ब्र॒ह्म॒णा । ए॒व । उ॒भय॑तः ।
सँ॒व॒थ्स॒रमि॑ति सं – व॒थ्स॒रम् । प॒रीति॑ । गृ॒ह्णाति॑ ।
दर्॒श॒पूर्ण॑मा॒सावि॑ति दर्॒श – पूर्ण॑मा॒सौ । चा॒तुर्मा॒स्यानी॑ति
चा॒तुः – मा॒स्यानि॑ । आ॒ल॒भ॒मा॒न इत्या॑ – ल॒भ॒मा॒नः । ए॒ताभिः॑ ।
व्या॒ह॒तीभि॑रिति॑ व्या॒ह॒ति – भिः॑ । ह॒वी॒र्षि॑ । ए॒ति । सा॒दये॑त् ।
य॒ज्ञमु॒खमि॑ति य॒ज्ञ – मु॒खम् । वै । दर्॒श॒पूर्ण॑मा॒सावि॑ति
दर्॒श – पूर्ण॑मा॒सौ । चा॒तुर्मा॒स्यानी॑ति चा॒तुः – मा॒स्यानि॑ । ब्र॒ह्म ।
ए॒ताः । व्या॒ह॒तय॑ इति॑ वि – आ॒ह॒तयः॑ । य॒ज्ञमु॒ख इति॑ य॒ज्ञ – मु॒खे ।
ए॒व । ब्र॒ह्म । कुरु॑ते । सँ॒व॒थ्स॒र इति॑ सं – व॒थ्स॒रे । पर्या॑गत इति॑
परि – आ॒गते॑ । ए॒ताभिः॑ । ए॒व । ए॒ति । सा॒दये॑त् । ब्र॒ह्म॒णा । ए॒व ।
उ॒भय॑तः । सँ॒व॒थ्स॒रमि॑ति सं – व॒थ्स॒रम् । प॒रीति॑ । गृ॒ह्णाति॑ । यत् ।
वै । य॒ज्ञस्य॑ । सा॒म्ना । क्रि॒यते॑ । रा॒ष्ट्रम् । 35 (50)

1.6.10.4

य॒ज्ञस्या-॑*शीर्ग॑च्छति॒ यदृ॒चा वि॒शं य॒ज्ञस्या*शीर्ग॑च्छत्यथ॒
ब्रा॒ह्म॒णोऽना॑शीर्के॒ण य॒ज्ञेन॑ यज॒ते सा॒मिधे॑नीरनुवक्ष्यन्नेता व्याह॑तीः
पु॒रस्ता॑द्दध्याद् ब्रह्मै॒व प्र॒तिप॑दं कुरु॒ते त॒था ब्रा॒ह्म॒णः सा॒शीर्के॑ण य॒ज्ञेन॑
यज॒ते यं का॒मये॑त यज॒मानं॑ भ्रातृ॒व्यम॑स्य य॒ज्ञस्या*शीर्ग॑च्छेदिति॒
तस्यै॒ता व्या॑हतीः पु॒रोऽनु॑वाक्यायां दध्याद् भ्रातृ॒व्यदे॒वत्या॑ वै
पु॒रोऽनु॑वाक्या भ्रातृ॒व्यमे॒वास्य॑ य॒ज्ञस्या - [] 36

1.6.10.4 (Padam)

य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शीरि॒त्या - शीः॑ । ग॒च्छति॑ । यत् । ऋ॒चा । वि॒शम् ।
य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शीरि॒त्या - शीः॑ । ग॒च्छति॑ । अथ॑ । ब्रा॒ह्म॒णः ।
अ॒ना॒शीर्के॑ण । य॒ज्ञेन॑ । यज॒ते । सा॒मिधे॑नीरिति॒ साम् - इ॒धेनीः॑ ।
अनु॑वक्ष्यन्नित्यनु - वक्ष्यन् । ए॒ताः । व्या॑हतीरिति॒ वि - आ॑हतीः ।
पु॒रस्ता॑त् । दध्या॑त् । ब्रह्म॑ । ए॒व । प्र॒तिप॑दमिति॒ प्रति॑-पदम् । कु॒रुते॑ ।
त॒था । ब्रा॒ह्म॒णः । सा॒शीर्के॑णेति॒ स - आ॑शीर्के॒ण । य॒ज्ञेन॑ । यज॒ते ।
यम् । का॒मये॑त । यज॒मानम् । भ्रातृ॒व्यम् । अ॒स्य । य॒ज्ञस्य॑ ।

आ॒शी॒रि॒त्या॑ – शीः । ग॒च्छे॒त् । इति॑ । तस्य॑ । ए॒ताः । व्या॒ह॒ती॒रि॒ति॑
वि – आ॒ह॒तीः । पु॒रो॒नु॒वा॒क्या॒यामि॑ति पु॒रः – अ॒नु॒वा॒क्या॒याम् ।
द॒ध्या॒त् । भ्रा॒तृ॒व्य॒दे॒व॒त्ये॒ति॑ भ्रा॒तृ॒व्य – दे॒व॒त्या॑ । वै । पु॒रो॒नु॒वा॒क्ये॒ति॑
पु॒रः – अ॒नु॒वा॒क्या॑ । भ्रा॒तृ॒व्यम् । ए॒व । अ॒स्य॑ । य॒ज्ञ॒स्य॑ । 36 (50)

1.6.10.5

ऽऽशी॒र्ग॒च्छ॒ति॑ या॒न् का॒मये॑त य॒ज॒मा॒नान्त् स॒मा॒व॒त्ये॒नान् य॒ज्ञ॒स्या
ऽऽशी॒र्ग॒च्छे॒दि॒ति॑ तेषा॑मे॒ता व्या॒ह॒तीः पु॒रो॒ऽनु॒वा॒क्या॒या अ॒र्ध॒र्च॑ ए॒कां
द॒ध्या॒द्या॒ज्या॒यै पु॒र॒स्ता॒दे॒कां॑ या॒ज्या॒या अ॒र्ध॒र्च॑ ए॒कां तथै॑ना॒न्त् स॒मा॒व॒ती
य॒ज्ञ॒स्या ऽऽशी॒र्ग॒च्छ॒ति॑ यथा॑ वै प॒र्ज॒न्यः सु॒वृ॒ष्टं॑ व॒र्ष॒त्ये॒वं य॒ज्ञो
य॒ज॒मा॒नस्य॑ व॒र्ष॒ति॑ स्थ॒ल॒यो॒द॒कं॑ प॒रि॒गृ॒ह्ण॒न्त्या॒शि॒षा य॒ज्ञं॑ य॒ज॒मा॒नः
प॒रि॒गृ॒ह्णा॒ति॒म॒नो॑ऽसि प्रा॒जा॒प॒त्यं – [] 37

1.6.10.5 (Padam)

आ॒शी॒रि॒त्या॑ – शीः । ग॒च्छ॒ति॑ । या॒न् । का॒मये॑त । य॒ज॒मा॒नान् ।
स॒मा॒व॒ती । ए॒नान् । य॒ज्ञ॒स्य॑ । आ॒शी॒रि॒त्या॑ – शीः । ग॒च्छे॒त् । इति॑ ।
तेषा॑म् । ए॒ताः । व्या॒ह॒ती॒रि॒ति॑ वि – आ॒ह॒तीः ।

पुरो॑नु॒वाक्या॑या इति॑ पुरः-अनु॒वाक्या॑याः । अर्ध॑र्च इत्य॑र्ध-ऋ॒चे ।
 ए॒काम् । द॒ध्यात् । या॒ज्यायै॑ । पुर॒स्तात् । ए॒काम् । या॒ज्यायाः॑ ।
 अर्ध॑र्च इत्य॑र्ध - ऋ॒चे । ए॒काम् । तथा॑ । ए॒नान् । स॒माव॑ती ।
 य॒ज्ञस्य॑ । आ॒शीरि॑त्या - शीः । ग॒च्छति॑ । यथा॑ । वै । पर्ज॑न्यः ।
 सुवृ॑ष्टमि॒ति सु - वृ॒ष्टम् । वर्॒षति॑ । ए॒वम् । य॒ज्ञः । यज॑मानाय ।
 वर्॒षति॑ । स्थ॒लया॑ । उ॒दक॑म् । परि॒गृह्ण॑न्तीति॑ परि - गृ॒ह्णन्ति॑ ।
 आ॒शिषे॑त्या - शि॒षा । य॒ज्ञम् । यज॑मानः । परी॑ति । गृ॒ह्णाति॑ । मनः॑ ।
 अ॒सि । प्रा॒जाप॑त्यमि॒ति प्रा॒जा - प॒त्यम् । 37 (50)

1.6.10.6

मन॑सा मा भू॒तेना ऽवि॑शे॒त्याह॑ मनो॑ वै प्रा॒जाप॑त्यं प्रा॒जाप॑त्यो य॒ज्ञो
 मन॑ ए॒व य॒ज्ञमा॑त्मन् ध॒त्ते वा॑गस्यै॒न्द्री स॑प॒त्नक्ष॑यणी वा॒चा
 मे॒न्द्रिये॑णाऽवि॒शे॒त्याहै॑न्द्री वै वा॒ग्वाच॑-मे॒वैन्द्री॑-मा॒त्मन् ध॒त्ते । 38

1.6.10.6 (Padam)

मन॑सा । मा । भू॒तेन॑ । ए॒ति । वि॒श । इति॑ । आ॒ह । मनः॑ । वै ।
 प्रा॒जाप॑त्यमि॒ति प्रा॒जा - प॒त्यम् । प्रा॒जाप॑त्य इति॑ प्रा॒जा - प॒त्यः ।

य॒ज्ञः । मनः । ए॒व । य॒ज्ञम् । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । वाक् । अ॒सि ।
 ऐ॒न्द्री । स॒प॒त्नक्ष॑यणीति स॒प॒त्न – क्ष॑यणी । वा॒चा । मा । इ॒न्द्रि॒येण॑ ।
 ए॒ति । वि॒श । इति॑ । आ॒ह । ऐ॒न्द्री । वै । वाक् । वा॒चम् । ए॒व ।
 ऐ॒न्द्रीम् । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । 38 (36) (ते॒नै॒व ब्र॑ह्म – रा॒ष्ट्र –
 मे॒वा॒स्य य॒ज्ञस्य॑ – प्रा॒जाप॑त्यञ् – षट्त्रिं॑शच्च) (A10)

1.6.11.1

यो वै स॒प्तद॑शं प्र॒जाप॑तिं य॒ज्ञम॑न्वाय॒त्तं वै॒द प्र॑ति य॒ज्ञेन॑ तिष्ठति
 न य॒ज्ञाद् भ्र॑ञ्शत आ श्राव॑येति चतु॒रक्ष॑रमस्तु श्रौष॑डिति चतु॒रक्ष॑रं
 य॒ज्ञेति॑ द॒व्यक्ष॑रं यै य॒जाम॑ह इति पञ्चा॒क्षरं॑ द॒व्यक्ष॑रो वषट्कार
 ए॒ष वै स॒प्तद॑शः प्र॒जाप॑ति र्य॒ज्ञम॑न्वाय॒त्तो य ए॒वं वै॒द प्र॑ति य॒ज्ञेन॑
 तिष्ठति॑ न य॒ज्ञाद् भ्र॑ञ्शते यो वै य॒ज्ञस्य॑ प्रायणं प्रतिष्ठा – [] 39

1.6.11.1 (Padam)

यः । वै । स॒प्तद॑शमिति स॒प्त – द॑शम् । प्र॒जाप॑तिमिति
 प्र॒जा – प॑तिम् । य॒ज्ञम् । अ॒न्वाय॑त्तमित्यनु – आ॒यत्त॑म् । वै॒द ।
 प्र॒तीति॑ । य॒ज्ञेन॑ । तिष्ठति॑ । न । य॒ज्ञात् । भ्र॑ञ्शते । ए॒ति । श्राव॑य ।

इति । चतुरक्षरमिति चतुः – अक्षरम् । अस्तु । श्रौषट् । इति ।
चतुरक्षरमिति चतुः – अक्षरम् । यज । इति ।
द्व्यक्षरमिति द्वि – अक्षरम् । ये । यजामहे । इति ।
पञ्चाक्षरमिति पञ्च – अक्षरम् । द्व्यक्षर इति द्वि – अक्षरः ।
वषट्कार इति वषट् – कारः । एषः । वै । सप्तदश इति
सप्त – दशः । प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । यज्ञम् । अन्वायत्त
इत्यनु-आयत्तः । यः । एवम् । वेद । प्रतीति । यज्ञेन । तिष्ठति । न ।
यज्ञात् । भ्र॒शते । यः । वै । यज्ञस्य ।
प्रायणमिति प्र – अयनम् । प्रतिष्ठामिति प्रति – स्थाम् । 39 (50)

1.6.11.2

मुदयनं वैद प्रतिष्ठितेनारिष्टेन यज्ञेन स॒स्थां गच्छत्या
श्रावयास्तु श्रौषड्यज ये यजामहे वषट्कार एतद्वै यज्ञस्य प्रायणमेषा
प्रतिष्ठैतदुदयनं य एवं वैद प्रतिष्ठितेनाऽरिष्टेन यज्ञेन
स॒स्थां गच्छति यो वै सूनृतायै दोहं वैद दुह एवैनां यज्ञो
वै सूनृता ऽऽश्रावयेत्यैवैना-महदस्तु – [] 40

1.6.11.2 (Padam)

उ॒दय॑न॒मित्यु॑त् – अ॒यन॑म् । वे॒द । प्र॒ति॒ष्ठि॒ते॒नेति॑ प्र॒ति – स्ति॒थे॒न ।
अ॒रि॒ष्टे॒न । य॒ज्ञे॒न । स॒॒स्था॒मि॒ति सं – स्था॑म् । ग॒च्छ॒ति । ए॒ति ।
श्रा॒वय॑ । अ॒स्तु । श्रौ॒षट् । य॒ज । ये । य॒जाम॑हे । व॒षट्कार॑ इति॑
व॒षट् – का॒रः । ए॒तत् । वै । य॒ज्ञस्य॑ । प्रा॒यण॑मि॒ति प्र – अ॒यन॑म् ।
ए॒षा । प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्र॒ति – स्था॑ । ए॒तत् । उ॒दय॑न॒मित्यु॑त् – अ॒यन॑म् ।
यः । ए॒वम् । वे॒द । प्र॒ति॒ष्ठि॒ते॒नेति॑ प्र॒ति-स्ति॒थे॒न । अ॒रि॒ष्टे॒न । य॒ज्ञे॒न ।
स॒॒स्था॒मि॒ति सं – स्था॑म् । ग॒च्छ॒ति । यः । वै । सू॒नृ॒तायै॑ । दो॒हम् ॥
वे॒द । दु॒हे । ए॒व । ए॒नाम् । य॒ज्ञः । वै । सू॒नृ॒ता । ए॒ति । श्रा॒वय॑ ।
इति॑ । ए॒ति । ए॒व । ए॒नाम् । अ॒ह्वत् । अ॒स्तु । 40 (50)

1.6.11.3

श्रौ॒षडि॒त्युपा॒वा॒स्रा॒ग्य॒जेत्यु॑द॒नैषी॑द्ये य॒जाम॑ह इत्यु॒पा॒ऽसद॑द्व॒षट्कारे॑ण
दो॒ग्ध्ये॑ष वै सू॒नृ॒तायै॑ दो॒हो य ए॒वं वे॒द दु॒ह ए॒वैनां॑ दे॒वा वै
स॒त्रमा॑स॒त तेषां॑ दि॒शोऽद॑स्यन्त ए॒तामा॒र्द्रां प॒ङ्क्ति॑म॒पश्य॑न्ना श्रा॒वये॑ति

पुरो॒वा॒त-म॒ज॒न॒य॒न्न॒स्तु॒ श्रौ॒ष॒डि॒त्य॒भ्र॒ꣳ स॒म॒प्ला॒व॒य॒न्
य॒जे॒ति॒ वि॒द्यु॒त - [] 41

1.6.11.3 (Padam)

श्रौ॒ष॒ट् । इति॑ । उ॒पा॒वा॒स्रा॒गि॒त्यु॒प-अ॒वा॒स्राक् । य॒ज । इति॑ । उ॒दि॒ति ।
अ॒नै॒षी॒त् । ये । य॒जा॒म॒हे । इति॑ । उ॒पे॒ति । अ॒स॒द॒त् । व॒ष॒ट्का॒रे॒णे॒ति
व॒ष॒ट्-का॒रे॒ण । दो॒ग्धि॒ । ए॒षः । वै । सू॒नृ॒ता॒यै । दो॒हः । यः । ए॒वम् ।
वे॒द । दु॒हे । ए॒व । ए॒ना॒म् । दे॒वाः । वै । स॒न्नम् । आ॒स॒त । ते॒षाम् ।
दि॒शः । अ॒द॒स्य॒न् । ते । ए॒ता॒म् । आ॒र्द्रा॒म् । प॒ङ्क्ति॒म् । अ॒प॒श्य॒न् ।
ए॒ति । श्रा॒व॒य । इति॑ । पु॒रो॒वा॒त॒मि॒ति॒ पुरः - वा॒त॒म् । अ॒ज॒न॒य॒न् ।
अ॒स्तु॒ । श्रौ॒ष॒ट् । इति॑ । अ॒भ्र॒म् । स॒मि॒ति॒ । अ॒प्ला॒व॒य॒न् । य॒ज ।
इति॑ । वि॒द्यु॒त॒मि॒ति॒ वि - द्यु॒त॒म् । 41 (50)

1.6.11.4

म॒ज॒न॒य॒न् ये॒ य॒जा॒म॒ह इति॑ प्रा॒वर्ष॑य॒न्न॒भ्य॒स्त॒न॒य॒न् व॒ष॒ट्का॒रे॒ण ततो॑ वै
ते॒भ्यो॒ दि॒शः प्रा॒प्या॒य॒न्त॒ य ए॒वं वे॒द प्रा॒स्मै दि॒शः प्या॒य॒न्ते प्र॒जा॒प॒तिं
त्वो॒ वे॒द प्र॒जा॒प॒ति॒स्त्वं वे॒द यं प्र॒जा॒प॒तिर्वे॒द स पु॒ण्यो॒ भव॑त्येष वै

छ॒न्द॒स्यः॑ प्र॒जाप॑ति॒रा श्रा॒वया॑ऽस्तु श्रौ॒षड्य॑ज॒ ये य॑जामहे वषट्कारो
य ए॒वं वै॒द पु॒ण्यो भ॑वति वसन्त – [] 42

1.6.11.4 (Padam)

अ॒ज॒न॒य॒न् । ये । य॑जामह । इति॑ । प्रेति॑ । अ॒व॒र्ष॒य॒न् । अ॒भीति॑ ।
अ॒स्त॒न॒य॒न् । व॒षट्कारे॑णेति॑ वषट् – कारे॑ण । ततः॑ । वै । ते॒भ्यः ।
दि॒शः । प्रेति॑ । अ॒प्या॒य॒न्त । यः । ए॒वम् । वे॒द । प्रेति॑ । अ॒स्मै ।
दि॒शः । प्या॒य॒न्ते । प्र॒जाप॑तिमिति॑ प्र॒जा – प॒तिम् ।
त्वो॒वेदे॑ति॑ त्वः – वे॒द । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॒तिः । त्वो॒वेदे॑ति॑
त्वं – वे॒द । यम् । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॒तिः । वे॒द । सः । पु॒ण्यः ।
भ॒वति॑ । ए॒षः । वै । छ॒न्द॒स्यः । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा – प॒तिः । एति॑ ।
श्रा॒व॒य । अ॒स्तु । श्रौ॒षट् । य॒ज । ये । य॑जामहे ।
व॒षट्कार॑ इति॑ वषट् – कारः॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । पु॒ण्यः । भ॒वति॑ ।
व॒स॒न्तम् । 42 (50)

1.6.11.5

मृ॒तूनां॑ प्री॒णामी॒त्याह॑र्तवो॒ वै प्र॑याजा ऋ॒तूने॒व प्री॑णाति ते॒ऽस्मै॒ प्री॒ता
यथा॑पूर्व॒ कल्प॑न्ते कल्प॑न्तेऽस्मा ऋ॒तवो॒ य एवं॑ वे॒दाग्नी॑षोमयो॒रहं॑
दे॒वय॑ज्यया चक्षु॑ष्मान् भूया॑समित्याहाग्नी॑षोमा॒भ्यां वै य॒ज्ञश्चक्षु॑ष्मान्-
ता॒भ्यामे॒व चक्षु॑रात्मन् ध॒त्ते ऽग्ने॑रहं दे॒वय॑ज्ययान्नादो॒
भूया॑समित्याहाग्नि॒र्वै दे॒वाना॑मन्नादस्ते नै॒ वा - [] 43

1.6.11.5 (Padam)

ऋ॒तूना॑म् । प्री॒णामि॑ । इति॑ । आ॒ह । ऋ॒तवः॑ । वै । प्र॒याजा॑ इति॑
प्र - या॒जाः । ऋ॒तून् । ए॒व । प्री॒णाति॑ । ते । अ॒स्मै । प्री॒ताः ।
यथा॑पूर्वमिति॑ यथा - पूर्॒वम् । कल्प॑न्ते । कल्प॑न्ते । अ॒स्मै ।
ऋ॒तवः॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । अ॒ग्नीषो॑मयो॒रित्यग्नी॑ - सोमयोः॑ ।
अ॒हम् । दे॒वय॑ज्ययेति॑ दे॒व-य॑ज्यया । चक्षु॑ष्मान् । भूया॑सम् । इति॑ ।
आ॒ह । अ॒ग्नीषो॑मा॒भ्यामित्यग्नी॑ - सोमा॒भ्याम् । वै । य॒ज्ञः ।
चक्षु॑ष्मान् । ता॒भ्याम् । ए॒व । चक्षुः॑ । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । अ॒ग्नेः ।
अ॒हम् । दे॒वय॑ज्ययेति॑ दे॒व - य॑ज्यया । अ॒न्नाद॑ इत्यन्न - अ॒दः ।

भू॒या॒स॒म् । इति॑ । आ॒ह । अ॒ग्निः । वै । दे॒वाना॑म् ।

अ॒न्नाद॑ इत्य॒न्न – अ॒दः । तेन॑ । ए॒व । 43 (50)

1.6.11.6

ऽन्ना॑द्यमा॒त्मन् ध॑त्ते द॒ब्धि॑रस्य॒दब्धो॑ भू॒या॒स॒म॒मुं द॑भेय॒मित्या॑ है॒तया॑
वै द॒ब्ध्या दे॒वा अ॒सुरा॑नद॒भ्नुव॑न्त॒यैव॑ भ्रातृ॒व्यं द॑भ्नोत्य॒ग्नीषो॑मयो॒रहं॑
दे॒वय॑ज्यया वृ॒त्रहा॑ भू॒या॒स॒मि॒त्याहा॑ऽग्नीषो॒माभ्यां॑ वा इन्द्रो॑
वृ॒त्रम॑हन्ताभ्यामे॒व भ्रातृ॑व्यं स्तृ॒णुत॑ इन्द्रा॒ग्नियो॑रहं
दे॒वय॑ज्ययेन्द्रि॒याव्य॑न्नादो भू॒या॒स॒मि॒त्याहेन्द्रि॒याव्ये॑वान्नादो
भव॑तीन्द्र॒स्या – [] 44

1.6.11.6 (Padam)

अ॒न्नाद्य॑मि॒त्यन्न॑ – अ॒द्यम् । आ॒त्मन् । ध॑त्ते । द॒ब्धिः । अ॒सि ।
अ॒द॒ब्धः । भू॒या॒स॒म् । अ॒मुम् । द॑भेय॒म् । इति॑ । आ॒ह । ए॒तया॑ । वै ।
द॒ब्ध्या । दे॒वाः । अ॒सुरा॑न् । अ॒द॒भ्नुव॑न् । तया॑ । ए॒व । भ्रातृ॑व्यम् ।
द॑भ्नोति । अ॒ग्नीषो॑मयो॒रित्य॑ग्नी – सोम॑योः । अ॒हम् ।
दे॒वय॑ज्ययेति दे॒व – य॑ज्यया । वृ॒त्रहे॑ति वृ॒त्र – हा । भू॒या॒स॒म् ।

इति । आह । अग्नीषोमाभ्यामित्यग्नी – सोमाभ्याम् । वै । इन्द्रः ।
 वृत्रम् । अहन् । ताभ्याम् । एव । भ्रातृव्यम् । स्तृणुते ।
 इन्द्राग्नियोरितीन्द्र – अग्नियोः । अहम् । देवयज्ययेति
 देव – यज्यया । इन्द्रियावी । अन्नाद इत्यन्न – अदः । भूयासम् ।
 इति । आह । इन्द्रियावी । एव । अन्नाद इत्यन्न – अदः । भवति ।
 इन्द्रस्य । 44 (50)

1.6.11.7

ऽहं देवयज्ययेन्द्रियावी भूयासमित्याहेन्द्रियाव्येव भवति
 महेन्द्रस्याऽहं देवयज्यया जेमानं महिमानं गमेयमित्याह
 जेमानमेव महिमानं गच्छत्यग्नेः स्विष्टकृतोऽहं देवयज्ययाऽऽयुष्मान्
 यज्ञेन प्रतिष्ठां गमेयमित्याहायुरेवात्मन् धत्ते प्रति यज्ञेन-तिष्ठति । 45

1.6.11.7 (Padam)

अहम् । देवयज्ययेति देव-यज्यया । इन्द्रियावी । भूयासम् । इति ।
 आह । इन्द्रियावी । एव । भवति । महेन्द्रस्येति महा – इन्द्रस्य ।
 अहम् । देवयज्ययेति देव – यज्यया । जेमानम् । महिमानम् ।

ग॒मे॒यम् । इति॑ । आ॒ह । जे॒मानम्॑ । ए॒व । म॒हि॒मानम्॑ । ग॒च्छति॑ ।
 अ॒ग्नेः । स्वि॒ष्टकृत॑ इति॑ स्वि॒ष्ट – कृतः॑ । अ॒हम् । दे॒वय॑ज्ययेति॑
 दे॒व – य॒ज्यया॑ । आ॒युष्मान् । य॒ज्ञेन॑ । प्र॒तिष्ठा॑मिति॑ प्र॒ति- स्था॑म् ।
 ग॒मे॒यम् । इति॑ । आ॒ह । आ॒युः । ए॒व । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । प्र॒तीति॑ ।
 य॒ज्ञेन॑ । तिष्ठति॑ । 45 (38) (प्र॒तिष्ठा-म॒हद्दस्तु॑-वि॒द्युतं-व॑सन्तं-ते॒नैवे-
 न्द्र॒स्या-ऽष्टा॑त्रिं॒शच्च) (A11)

1.6.12.1

इन्द्रं॑ वौ॒ विश्व॑तस्परि॒ हवामहे॑ जने॒भ्यः । अ॒स्माक॑मस्तु॒ के॒वलः ।
 इन्द्रं॑ नरो॒ नेम॑धिता हवन्ते॒ यत्पा॑र्या यु॒नज॑ते धि॒यस्ताः ।
 शूरो॑ नृषा॒ता श॑वसश्च॒कान आ॑ गो॒मति॑ व्रजे॒ भजा॑ त्वन्नः॑ ।
 इन्द्रि॑याणि शतक्र॒तो या ते॒ जने॑षु पञ्च॒सु । इन्द्र॑ तानि॒ त आ॑ वृ॒णे ।
 अनु॑ ते दा॒यि म॒ह इन्द्रि॑याय स॒त्रा ते॒ विश्व॑मनु॒ वृत्र॑ह॒त्ये । नु-[] 46

1.6.12.1 (Padam)

इन्द्र॑म् । वः । विश्व॑तः । प॒रीति॑ । हवामहे॑ । जने॒भ्यः । अ॒स्माक॑म् ।
 अस्तु॑ । के॒वलः । इन्द्र॑म् । नरः । नेम॑धितेति॑ नेम – धि॒ता । हवन्ते॑ ।

यत् । पार्याः॑ । यु॒न॒ज॒ते॑ । धि॒यः॑ । ताः॑ । शू॒रः॑ । नृ॒षा॒ते॒ति॑
 नृ - सा॒ता॒ । श॒व॒सः॑ । च॒क्रा॒नः॑ । ए॒ति॑ । गो॒म॒ती॒ति॑ गो - म॒ति॑ ।
 ब्र॒जे॑ । भ॒ज॒ । त्व॒म् । नः॑ । इ॒न्द्रि॒या॒णि॑ । श॒त॒क्र॒तो॑ इति॑
 श॒त - क्र॒तो॑ । या॑ । ते॑ । ज॒ने॒षु॑ । प॒ञ्च॒स्वि॒ति॑ प॒ञ्च - सु॑ ।
 इ॒न्द्र॑ । ता॒नि॑ । ते॑ । ए॒ति॑ । वृ॒णे॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । ते॑ । दा॒यि॑ । म॒हे॑ ।
 इ॒न्द्रि॒या॒य॑ । स॒त्रा॑ । ते॑ । वि॒श्व॒म् । अ॒न्वि॒ति॑ । वृ॒त्र॒ह॒त्य॑ इति॑
 वृ॒त्र - ह॒त्यै॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । 46 (50)

1.6.12.2

क्ष॒त्र॒म॒नु॒ स॒हो॑ य॒ज॒त्रे॒न्द्र॑ दे॒वे॒भि॒र॒नु॒ ते॑ नृ॒ष॒ह्यै॑ ।
 आ॒य॒स्मिन्॑ थ॒स॒प्त॒वा॒स॒वा॒ स्ति॒ष्ठ॒न्ति॑ स्वा॒रु॒हो॑ य॒था॑ ।
 ऋ॒षि॒र्ह॑ दी॒र्घ॒श्रु॒त्त॒म॒ इ॒न्द्र॒स्य॑ घ॒र्मो॑ अ॒ति॒थिः॑ ।
 आ॒मा॒सु॑ प॒क्व॒मै॒र॒य॒ आ॑ सू॒र्य॑ रो॒ह॒यो॑ दि॒वि॑ ।
 घ॒र्मं॑ न॒ सामं॑ त॒प॒ता॒ सु॒वृ॒त्ति॒भि॒-र्जु॒ष्टं॑ गि॒र्व॒ण॒से॒ गि॒रः॑ ।
 इ॒न्द्र॒मि॒द् गा॒थि॒नो॑ बृ॒ह॒दि॒न्द्र॑ म॒र्के॒भि॒ र॒र्कि॒णः॑ ।
 इ॒न्द्रं॑ वा॒णी॒र॒नू॒ष॒त॑ । गा॒य॒न्ति॑ त्वा गा॒य॒त्रि॒णो॑ - [] 47

1.6.12.2 (Padam)

क्ष॒त्रम् । अ॒न्वि॒ति॒ । स॒हः॑ । य॒ज॒त्र॒ । इ॒न्द्र॒ । दे॒वे॒भिः॑ । अ॒न्वि॒ति॒ । ते॒ ।
नृ॒ष॒ह्य॒ इति॑ नृ-स॒ह्ये॑ ॥ ए॒ति॒ । य॒स्मिन् । स॒प्त॒ । वा॒स॒वाः॑ । ति॒ष्ठ॒न्ति॒ ।
स्वा॒रु॒ह॒ इति॑ स्व - रु॒हः॑ । य॒था॒ । ऋ॒षिः॑ । ह॒ ।
दी॒र्घ॒श्रु॒त्त॒म॒ इति॑ दी॒र्घ॒श्रु॒त् - त॒मः॑ । इ॒न्द्र॒स्य॑ । घ॒र्मः॑ । अ॒ति॒थिः॑ ।
आ॒मा॒सु॒ । प॒क्व॒म् । ऐ॒र॒यः॑ । ए॒ति॒ । सूर्य॑म् । रो॒ह॒यः॑ । दि॒वि॒ । घ॒र्म॒म् ।
न॒ । सा॒म॒न् । त॒प॒त॒ । सु॒वृ॒क्ति॒भि॒रिति॑ सु॒वृ॒क्ति॒ - भिः॑ ॥ जु॒ष्ट॒म् ।
गि॒र्व॒ण॒से॑ । गि॒रः॑ । इ॒न्द्र॒म् । इ॒त् । गा॒थि॒नः॑ । बृ॒ह॒त् । इ॒न्द्र॒म् ।
अ॒र्के॒भिः॑ । अ॒र्कि॒णः॑ । इ॒न्द्र॒म् । वा॒णीः॑ । अ॒नू॒ष॒त॒ । गा॒य॒न्ति॒ । त्वा॒ ।
गा॒य॒त्रि॒णः॑ । 47 (50)

1.6.12.3

ऽर्चं॑ त्य॒र्क॒ म॒र्कि॒णः॑ ।
ब्र॒ह्मा॒ण॒स्त्वा॒ श॒त॒क्र॒त॒-वु॒द्ध॒ञ् श॒मि॒व॒ ये॒मि॒रे॑ ।
अ॒ञ् हो॒मु॒चे॒ प्र॒ भ॒रे॒मा॒ म॒नी॒षा॒ मो॒षि॒ष्ठ॒-दा॒न्वे॑ सु॒म॒तिं॑ गृ॒णा॒नाः॑ ।
इ॒द॒मि॒न्द्र॒ प्र॒ति॑ ह॒व्यं॑ गृ॒भा॒य॒ स॒त्याः॑ स॒न्तु॑ य॒ज॒मा॒न॒स्य॑ का॒माः॑ ।

वि॒वेष॑ यन्मा॑ धि॒षणा॑ ज॒जान॑ स्तवै॑ पु॒रा पा॒र्यादि॑न्द्र॒ महः॑ ।

अ॒ह॒सो यत्र॑ पी॒पर॑द्यथा नो॒ नावे॑व॒ यान्त॑ मु॒भये॑ हवन्ते॑ ।

प्र॒ स॒म्राजं॑ प्रथ॒म म॑ध्वराणा – [] 48

1.6.12.3 (Padam)

अ॒र्चन्ति॑ । अ॒र्कम् । अ॒र्किणः॑ । ब्र॒ह्माणः॑ । त्वा । श॒त॒क्र॒त॒वि॒ति

श॒त – क्र॒तो । उ॒दि॒ति । व॒श॒म् । इ॒व । ये॒मिरे॑ । अ॒हो॒मु॒च

इ॒त्य॒हः॑ – मु॒चे॑ । प्रे॒ति । भ॒रेम॑ । म॒नी॒षाम् । ओ॒षि॒ष्ठ॒दा॒व॒न्

इ॒त्यो॒षि॒ष्ठ – दा॒व॒न्ने॑ । सु॒म॒ति॒मि॒ति सु॑ – म॒तिम् । गृ॒णा॒नाः ।

इ॒दम् । इ॒न्द्र । प्र॒ती॒ति । ह॒व्यम् । गृ॒भा॒य । स॒त्याः । स॒न्तु ।

य॒ज॒मा॒न॒स्य । का॒माः । वि॒वेष॑ । यत् । मा । धि॒षणा॑ । ज॒जान॑ ।

स्तवै॑ । पु॒रा । पा॒र्यात् । इ॒न्द्रम् । अ॒हः । अ॒ह॒सः ।

यत्र॑ । पी॒पर॑त् । यथा॑ । नः॑ । ना॒वा । इ॒व । या॒न्तम् । उ॒भये॑ । ह॒वन्ते॑ ।

प्रे॒ति । स॒म्राज॑मि॒ति सं – रा॒जम् । प्र॒थ॒मम् । अ॒ध्व॒रा॒णाम् । 48 (50)

1.6.12.4

म॒हो॒मु॒चं॑ वृ॒षभं॑ य॒ज्ञिया॑नां ।
अपां॑ नपा॒तम॑श्विना ह॒यन्त॑ म॒स्मिन्न॑र इन्द्रि॒यं ध॑त्तमो॒जः ।
वि न॑ इन्द्र॒ मृ॒धो ज॑हि नी॒ चा य॑च्छ पृ॒तन्य॑तः ।
अध॒स्पदं॑ तमीं॑ कृ॒धि यो अ॒स्माह॑ अभि॒दास॑ति ।
इन्द्र॑ क्ष॒त्रम॑भि वा॒ममो॑जो ऽजा॒यथा॑ वृ॒षभ॑ चर्ष॒णीनां॑ ।
अपा॒नुदो॑ जन॒ममि॑त्र यन्त॒ मुरुं॑ दे॒वैभ्यो॑ अकृ॒णोरु॑ लो॒कं ।
मृ॒गो न॑ भी॒मः कु॒चरो॑ गि॒रिष्ठाः॑ प॒राव॑त – [] 49

1.6.12.4 (Padam)

अ॒हो॒मु॒चमि॒त्यहः॑ – मु॒चम् । वृ॒षभम् । य॒ज्ञिया॑नाम् । अ॒पाम् ।
नपा॒तम् । अ॒श्विना॑ । ह॒यन्तम् । अ॒स्मिन् । न॒रः । इन्द्रि॒यम् । ध॑त्तम् ।
ओ॒जः । वी॒ति । नः॑ । इन्द्र॒ । मृ॒धः । ज॑हि । नी॒चा । य॑च्छ ।
पृ॒तन्य॑तः । अध॒स्पदमि॒त्यधः॑ – प॒दम् । तम् । ई॒म् । कृ॒धि ।
यः । अ॒स्मान् । अ॒भिदा॑सतीत्य॒भि – दा॑सति । इन्द्र॑ । क्ष॒त्रम् ।
अ॒भीति॑ । वा॒मम् । ओ॒जः । अ॒जाय॑थाः । वृ॒षभ॑ । चर्ष॒णीनाम्॑ ।

अ॒पे॒ति॑ । अ॒नु॒दः॑ । ज॒न॒म् । अ॒मि॒त्र॒य॒न्त॒मि॒त्य॒मि॒त्र॑ – य॒न्त॒म् । उ॒रु॒म् ।
दे॒वे॒भ्यः॑ । अ॒कृ॒णोः॑ । उ॒ । लो॒क॒म् । मृ॒गः । न । भी॒मः । कु॒च॒रः ।
गि॒रि॒ष्ठा इति॑ गि॒रि॑ – स्थाः । प॒रा॒व॒त इति॑ प॒रा – व॒तः । 49 (50)

1.6.12.5

आ ज॒गामा॑ प॒र॒स्याः ।

सृ॒कꣳ सꣳशाय॑ प॒वि॒मि॒न्द्र॑ ति॒ग्मं॑ वि॒ शत्रू॑न् ता॒ढि॒ वि॒मृ॒धो॑ नुद॒स्व ।
वि॒ शत्रू॑न् वि॒ मृ॒धो॑ नुद॒ वि॒वृ॒त्र॒स्य॑ ह॒नू रु॒ज ।
वि॒ म॒न्यु॒मि॒न्द्र॑ भा॒मि॒तो ऽमि॒त्र॒स्याऽभि॑ दा॒स॒तः ।
त्रा॒ता॒र॒मि॒न्द्र॑ म॒वि॒ता॒र॒ मि॒न्द्रꣳ ह॒वे॑ ह॒वे॑ सु॒ह॒वꣳ शू॒र॒मि॒न्द्रं॑ ।
हु॒वे॑ नु॒ श॒क्रं॑ पु॒रु॒हू॒त॒मि॒न्द्रꣳ स्व॒स्ति॑ नो॒ म॒घ॒वा धा॒त्वि॒न्द्रः॑ ।
मा ते॑ अ॒स्याꣳ – [] 50

1.6.12.5 (Padam)

ए॒ति॑ । ज॒गाम॑ । प॒र॒स्याः । सृ॒कम् । सꣳशाये॑ति सं-शाय॑ । प॒विम् ।
इ॒न्द्र॑ । ति॒ग्मम् । वी॒ति॑ । शत्रू॑न् । ता॒ढि॒ । वी॒ति॑ । मृ॒धः । नुद॒स्व ।
वी॒ति॑ । शत्रू॑न् । वी॒ति॑ । मृ॒धः । नुद॑ । वी॒ति॑ । वृ॒त्र॒स्य॑ ।

ह॒नू इति॑ । रु॒ज । वी॒ति । म॒न्युम् । इ॒न्द्र । भा॒मितः । अ॒मि॒त्रस्य॑ ।
 अ॒भि॒दा॒सत॑ इत्य॒भि – दा॒सतः॑ । त्रा॒तार॑म् । इ॒न्द्रम् । अ॒वि॒तार॑म् ।
 इ॒न्द्रम् । ह॒वे॒हव॑ इति॑ ह॒वे – ह॒वे । सु॒हव॑मि॒ति सु – ह॒वम् ।
 शू॒रम् । इ॒न्द्रम् । हु॒वे । नु । श॒क्रम् । पु॒रु॒हू॒तमि॒ति पु॒रु – हू॒तम् ।
 इ॒न्द्रम् । स्व॒स्ति । नः॑ । म॒घवे॑ति॒ म॒घ – वा । धा॒तु । इ॒न्द्रः । मा ।

ते । अ॒स्याम् । 50 (50)

1.6.12.6

सह॑सा॒वन् परि॑ष्टा व॒घाय॑ भू॒म ह॒रि॒वः प॒रादै॑ ।
 त्रा॒यस्व॑ नो ऽवृ॒के॒भिर्व॒रूथै॑ स्त॒व प्रि॒यासः॑ सू॒रि॒षु स्या॑म ।
 अ॒न॒व॒स्तो रथ॑म॒श्वाय॑ तक्षन्-त्व॒ष्टा व॒ज्रं पु॒रु॒हू॒त द्यु॒मन्तं॑ ।
 ब्र॒ह्मा॒ण इ॒न्द्रं म॒हय॑न्तो अ॒र्कैर॒वर्द्ध॑यन्न॒हये॑ ह॒न्त वा उ॑ ।
 वृ॒ष्णो यत् ते॑ वृ॒षणो॑ अ॒र्कम॑र्चा॒निन्द्र॑ ग्रा॒वा॒णो अ॒दि॒तिः स॒जोषाः॑ ।
 अ॒न॒श्वा॒सो ये॑ प॒वयो॑ऽर॒था इ॒न्द्रे॑षि॒ता अ॒भ्यव॑र्त्त॒त द॒स्यून् । 51

1.6.12.6 (Padam)

स॒ह॒सा॒व॒न्नि॒ति॒ सह॒सा – व॒न् । परि॒ष्टौ । अ॒घाय॑ । भू॒म । हरि॒व इति॑
हरि॑ – वः । प॒रा॒दा इति॑ प॒रा – दै । त्राय॑स्व । नः । अ॒वृ॒केभिः॑ ।
व॒रू॒थैः । तव॑ । प्रि॒यासः॑ । सू॒रिषु॑ । स्या॒म । अ॒न॒वः । ते । रथ॑म् ।
अ॒श्वाय॑ । तक्ष॑न् । त्व॒ष्टा । व॒ज्रम् । पु॒रु॒हू॒तेति॑ पु॒रु – हू॒त ।
द्यु॒म॒न्त॒मि॒ति॒ द्यु – म॒न्तम् । ब्र॒ह्मा॒णः । इ॒न्द्रम् । म॒हय॑न्तः । अ॒र्कैः ।
अ॒व॒र्धय॑न् । अ॒ह॒यै । ह॒न्त॒वै । उ । वृ॒ष्णो॑ । यत् । ते । वृ॒षणः॑ ।
अ॒र्कम् । अ॒र्चान् । इ॒न्द्र । ग्रा॒वा॒णः । अ॒दि॒तिः । स॒जो॒षा इति॑
स – जो॒षाः । अ॒न॒श्वा॒सः । ये । प॒व॒यः । अ॒र॒थाः ।
इ॒न्द्रे॒षि॒ता इति॑न्द्र – इ॒षि॒ताः । अ॒भ्य॒व॒र्त॒न्तेत्य॑भि – अ॒व॒र्त॒न्त ।
द॒स्यून् । 51 (48)

(वृ॒त्र॒ह॒त्ये॒ऽनु॑ – गा॒य॒त्रि॒णो – ऽध्व॑रा॒णां – प॒रा॒व॒तो – ऽस्या –
म॒ष्टा॒च॒त्वा॒रि॒श॒च्च) (A12)

पद पाठे (वाक्य सहित) – प्रथमकाण्डे – षष्ठः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(सं॒त्वा॑ सि॒ञ्चामि॑-ध्रु॒वो॑-ऽस्य॒ग्नि॒र्मा॑-ब॒र्हि॒षो॒ऽहं॑-मा॒ प्या॑यता-
मग॒न्म॑-यथा॒ वै-यो॒ वै श्र॑द्धां- प्र॒जाप॑तिर्य॒ज्ञान्-ध्रु॒वो॑सीत्याह॒-यो॒ वै
सप्त॑दश-मि॒न्द्रं॑ वो॒-द्वाद॑श ।)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(सं॒त्वा॑-ब॒र्हि॒षो॒ऽहं॑-यथा॒ वा-ए॒वं वि॒द्वा-ञ्छ्रौ॑षट्-सा॒हसा॑व-
नैक॑पञ्चाशत् ।)

First and Last Padam of Sixth Prasnam:-

(सं॒त्वा॑ सि॒ञ्चामि॑ – दस्यू॒न् ।)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे प्रथमकाण्डे

षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

Details of Panchati and Padam for Kandam 1 – Prasanam 6 – TS 1.6

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	3	133
Anuvakam 2	4	186
Anuvakam 3	3	156
Anuvakam 4	4	194
Anuvakam 5	2	129
Anuvakam 6	4	185
Anuvakam 7	4	203
Anuvakam 8	4	211
Anuvakam 9	4	190
Anuvakam 10	6	286
Anuvakam 11	7	338
Anuvakam 12	6	298
Total →	51	2509

**(To download our vedic compilations
please visit www.vedavms.in)**